

“AZMİKROINVEST” BOKT MMC
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ
VƏ
MALİYYƏ HESABATLARI

31 DEKABR 2020

**“AZMİKROINVEST”
BANK OLMAYAN KREDIT TƏŞKİLATI MMC
MÜNDƏRİCAT**

	Səhifə
Müstəqil auditorların hesabatı	3-4
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	5
Məcmu gəlir haqqında hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8
<i>Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər</i>	
1. Ümumi məlumat	9
2. Əhəmiyyətli üçot qaydaların icmalı	9
3. Uçot siyasətlərin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi	22
4. Standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər	22
5. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	24
6. Müştərilərə verilmiş kreditlər	24
7. Əsas vəsaitlər	29
8. Qeyri-maddi aktivlər	29
9. Digər aktivlər	30
10. Banklar və digər maliyyə institutlarına borclar	30
11. Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	30
12. Digər öhdəliklər	30
13. Nizamnamə kapitalı	31
14. Faiz gəlirləri və faiz xərcləri	31
15. Haqq və komissiya xərcləri	31
16. Xalis digər gəlirlər	31
17. İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	32
18. Vergilər	32
19. Öhdəliklər və şərti öhdəliklər	33
20. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	34
21. Maliyyə risklərin idarə edilməsi	35
22. Kapitalin idarə edilməsi	39
23. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	39

MOORE

Moore Azerbaijan

102A, Jalil Mammadguluzada Street
Baku, Azerbaijan, AZ1022

T +994 12 490 77 47/48/49

F +994 12 490 77 50

baku@moore.az

www.moore.az

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN HESABATI

“Azmikroinvest” BOKT MMC

Rəy

Biz “Azmikroinvest” BOKT MMC-nin (“Təşkilat”) 31 Dekabr 2020-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də, əsas mühasibat prinsiplərinin icmalı da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim fikrimizcə, maliyyə hesabatları 31 Dekabr 2020-ci il tarixinə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq düzgün və ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparmışıq. Bu standartlar çərçivəsində nəzərdə tutulan öhdəliklərimiz hesabatımızın Maliyyə Hesabatları üzrə Auditorların Öhdəlikləri bölməsində əks olunmuşdur. Biz Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsi üzrə Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının (IESBA) prinsiplərinə uyğun olaraq Təşkilatdan ayrırıq və digər etika öhdəliklərimizi bu tələblər və IESBA Kodeksi əsasında həyata keçirmişik. Biz rəyimizin əsasını təşkil edən yetərli və müvafiq audit dəlilləri əldə etdiyimizi hesab edirik.

İzahedici paraqraf

Diqqətinizi bu məqama yönəltmək istərdik ki, Təşkilatda 31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il ərzində əməliyyat fəaliyyətindən mənfəət pul axınları mövcuddur və Təşkilatın fəaliyyətinin fasiləsizliyini maliyyələşdirməsi gəlirli əməliyyatlar və/və ya əlavə maliyyə əldə edilməsindən asılıdır. Bu, Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərməyə davam etməsi barədə şübhə yarada biləcək maddi qeyri-müəyyənliyin mövcudluğunu göstərir. Maliyyə hesabatlarına Təşkilatın davamlı olaraq fəaliyyətinə davam edə bilməməsi halında yaranan düzəlişlər daxil deyil. Buna baxmayaraq rəyimiz dəyişməz olaraq qalır.

Rəhbərliyin və maliyyə hesabatlarının idarə edilməsi üzrə məsul tərəflərin öhdəlikləri

Rəhbərlik bu maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına, obyektiv şəkildə təqdim edilməsinə, eləcə də, hesabatlarının saxtakarlıq və ya səhvlərdən irəli gələn əhəmiyyətli təhriflər olmadan tərtib edilməsi üçün zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemine görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən rəhbərlik Təşkilatın fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında işini davam etdirmə potensialını qiymətləndirmək, müvafiq olduqda daimilik prinsipi ilə bağlı məsələləri açıqlamaq və rəhbərlik Təşkilatı ləğv etmək və ya fəaliyyətini dayandırmaq istəyəndə, yaxud bunu etmək üçün real seçimi olmayanadək hesabatlılıqda fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini istifadə etmək üzrə məsuliyyət daşıyır. İdarəçilik üzrə məsul tərəflər Təşkilatın maliyyə hesabatvermə prosesinə nəzarət etmə öhdəliyi daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorların öhdəlikləri

Bizim məqsədimiz bütövlükdə maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhvlərdən dolayı əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığına təminat vermək və rəyimizi əks etdirən auditor hesabatı təqdim etməkdir. Təminat olduqca önəmli olsa da, Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparılmış audit yoxlamasının hər zaman mövcud olan təhrifləri aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlərdən irəli gələ və bu maliyyə hesabatları əsasında verilmiş iqtisadi qərarlara ciddi təsir göstərə bilər.

Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparılan audit yoxlamasının bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtalaşdırma və ya səhvlərdən irəli gələn ciddi təhrif risklərini aşkarlayır və təhlil edir, bu risklərə cavab verən audit prosedurları hazırlayır və icra edir və rəyimiz üçün əsas təşkil edəcək kafi və müvafiq dəlil toplayırıq. Saxtakarlıqdan irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlamama riski səhvlərdən qaynaqlanan riskdən daha yüksəkdir, belə ki saxtakarlıq əlbir olma, saxtalaşdırma, məqsədli buraxma, təhrif və ya daxili nəzarətin yetersizliyi kimi hallarla əlaqəli olur.
- Mövcud şərtlərdə müvafiq olacaq, lakin Təşkilatın daxili nəzarətinin səmərəliliyi ilə bağlı rəy bildirmək məqsədi daşımayan audit prosedurları hazırlamaq üçün audite müvafiq daxili nəzarət haqqında anlayış əldə edirik.
- İstifadə olunan uçot siyasətlərinin, uçot smetalarının və rəhbərlik tərəfindən açıqlanan əlaqədar məlumatların müvafiqliyini təhlil edirik.
- Rəhbərliyin uçotun davamlılıq prinsipindən istifadəsinin müvafiqliyinə və Təşkilatın fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini davam etdirmə imkanına dair ciddi şübhələr yarada biləcək hadisə və ya şərtlərlə əlaqədar ciddi qeyri-müəyyənliyin olub olmaması ilə bağlı əldə edilmiş dəlillər əsasında yekun rəy bildiririk. Bizim yekun rəyimizdə ciddi qeyri-müəyyənlik mövcuddur deyilsə, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarında əlaqədar məlumatlara diqqət çəkməyimiz, yaxud da bu cür məlumatlar müvafiq olmazsa, rəyimizi dəyişdirməyimiz tələb olunur. Bizim yekun rəylərimiz auditor hesabatımızın hazırlanma tarixinədək əldə edilmiş audit dəlillərinə əsaslanır. Bununla belə, gələcək hadisə və şərtlər Təşkilatın işində fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini poza bilər.
- Maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlanan məlumatların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, həmçinin hesabatların obyektiv təqdimatının əsasını təşkil edən başlıca əqd və hadisələri əks etdirib etdirmədiyini təhlil edirik.

Biz auditin və mühüm audit tapıntılarının, o cümlədən audit yoxlaması zamanı daxili nəzarətdə aşkarladığımız mühüm çatışmazlıqların nəzərdə tutulan əhatə dairəsi və zamanlaması ilə bağlı idarəetmə üzrə məsul tərəflərlə əlaqədə oluruq.

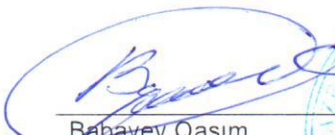
Moore Azərbaycan

Bakı, Azərbaycan
18 Mart 2021-ci il

"AZMİKROINVEST" BOKT MMC
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	Qeyd	2020	2019
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalenti	5	85,145	211,804
Müştərilərə verilmiş kreditlər	6	1,479,987	1,277,501
Əsas vəsaitlər	7	13,017	82,673
Qeyri-maddi aktivlər	8	10,964	11,905
Taxirə salınmış vergi aktivləri	18	25,049	34,802
Digər aktivlər	9	3,098	72
Cəmi aktivlər		1,617,260	1,618,757
Öhdəliklər			
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	10	89,528	140,758
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	11	9,731	14,459
Digər öhdəliklər	12	4,520	2,630
Cəmi öhdəliklər		103,779	157,847
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	13	1,500,000	1,500,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət/ (Yığılmış zərər)		13,481	(39,090)
Cəmi kapital		1,513,481	1,460,910
Cəmi kapital və öhdəliklər		1,617,260	1,618,757

 Babayev Qasim
 İdarə Heyətinin sədr müavini

Bakı, Azərbaycan Respublikası
 18 mart 2021-ci il

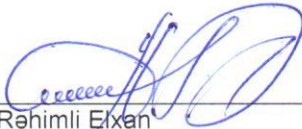

 Rəhimli Elxan
 Baş Mühəsib

"AZMIKROINVEST" BOKT MMC
MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	Qeyd	2020	2019
Faiz gəliri	14	318,216	298,541
Faiz xərcləri	14	(1,651)	(8,707)
Xalis faiz gəlirləri		316,565	289,834
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat bərpası/ (xərçi)	6	42,300	(60,198)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		358,865	229,636
Haqq və komissiya xərcləri	15	(255)	(1,397)
Xalis digər gəlirlər	16	988	2,308
Xalis qeyri faiz gəlirləri		733	911
Əməliyyat gəliri		359,598	230,547
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	17	(166,677)	(159,371)
Vergidən əvvəlki mənfəət		192,921	71,176
Mənfəət vergisi	18	(40,350)	(15,571)
İl üzrə xalis mənfəət		152,571	55,605

 Babayev Qasim
 İdarə Heyətinin sədr müavini

 Rəhimli Elxan
 Baş Mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
 mart 2021-ci il

“AZMIKROINVEST” BOKT MMC
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət/(Yığılmış zərər)	Cəmi kapital
1 Yanvar 2019-cu il tarixinə qalıq	1,100,000	(41,332)	1,058,668
Nizamnamə kapitalında artım	400,000	-	400,000
Elan edilmiş dividendlər	-	(53,363)	(53,363)
İl üzrə xalis mənfəət	-	55,605	55,605
31 Dekabr 2019-cu il tarixinə qalıq	1,500,000	(39,090)	1,460,910
Elan edilmiş dividendlər	-	(100,000)	(100,000)
İl üzrə xalis mənfəət	-	152,571	152,571
31 Dekabr 2020-ci il tarixinə qalıq	1,500,000	13,481	1,513,481

 Babayev Qasim
 İdarə Heyətinin sədr müavini

 Rehimli Elxan
 Baş Mühasib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
 18 mart 2021-ci il

"AZMIKROINVEST" BOKT MMC
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

	Qeyd	2020	2019
Vergidən əvvəlki mənfəət		192,921	71,176
<i>Düzəlişlər:</i>			
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat bərpası		(42,300)	60,198
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi		8,907	21,847
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası		1,708	1,626
Əsas vəsaitlərin silinməsindən əldə olunan (zərər)/ gəlir		(281)	317
Xalis faiz gəlirləri		(316,565)	(289,834)
Dövryyə kapitalında dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat üzrə pul vəsaitlərin hərəkəti		(155,610)	(134,670)
Ödənilmiş faizlər		(1,402)	(8,690)
Alınmış faizlər		336,121	264,878
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar		(178,090)	157,363
Digər aktivlər		(3,026)	372
Digər öhdəliklər		1,890	(2,481)
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş vergidən əvvəlki xalis pul vəsaitləri		(117)	276,772
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(35,325)	(6,596)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		(35,442)	270,176
Investisiya fəaliyyətlərindən istifadə olunan pul vəsaitləri			
Əsas vəsaitlərin satışından əldə olunan gəlir		61,530	-
Əsas vəsaitlərin alınması	7	(500)	(1,121)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	8	(767)	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		60,263	(1,121)
Maliyyə fəaliyyətindən istifadə olunan pul vəsaitləri			
Dividend ödənişi		(100,000)	(53,363)
Nizamnamə kapitalında artım		-	400,000
Banklar və digər maliyyə institutlarından daxil olunan vəsaitlər		-	36,411
Banklar və digər maliyyə institutlarına ödənilən vəsaitlər		(51,480)	(466,780)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(151,480)	(83,732)
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis (azalma)/ artım		(126,659)	185,323
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	5	211,804	26,481
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, ilin sonuna	5	85,145	211,804

 Babayev Qasim
 İdarə Heyətinin sədr müavini

 Rehimli Elxan
 Baş Mühəsib

Bakı, Azərbaycan Respublikası
 12 mart 2021-ci il

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

1. ÜMUMİ MƏLUMAT

Təşkilat, Bakı Şəhəri Vergilər Departamentinin Kommersiya Hüquqi Şəxslərinin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsində 14 aprel 2014-cü il tarixində “Azmikroinvest” Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti adı ilə qeydiyyatdan keçmiş və 1003333091 nömrəli VÖEN almışdır.

31 dekabr 2020-ci və 2019-cu il tarixlərinə Təşkilat tamamilə Əhmədzadə İlqar Müşfiq oğluna məxsusdur.

Təşkilatın əsas fəaliyyəti

Təşkilatın əsas fəaliyyət sahəsi fiziki və hüquqi şəxslərə, o cümlədən sahibkarlara, az təminatlı icmalara, qaçqın və məcburi köçkünlərə və digər şəxslərə qısa və uzun müddətli kreditlərin verilməsindən ibarətdir. Təşkilat tərəfindən verilmiş kreditlər daşınar və daşınmaz əmlakın girovu, qarantıya, zəminlik və qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş digər üsullarla təmin oluna bilər.

Təşkilatın hüquqi və faktiki ünvanı

Təşkilatın hüquqi və faktiki ünvanı: Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Rəsulzadə qəsəbəsi, 3024-cü məhəllə.

Təqdimat valyutası

Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər başqa valyuta qeyd olunmadığı halda, Azərbaycan manatı ilə (“AZN”) təqdim edilir.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI

Təqdimatın əsasları

Təşkilat əsas mühasibat qeydlərini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq aparır. Bu maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli ölçülərə riayət etmək üçün Təşkilatın əsas uçot qeydlərindən hazırlanmış və onlara zəruri olaraq düzəliş edilmişdir.

Bu maliyyə hesabatları, tarixi xərclər konvensiyası və Təşkilatın davamlı fəaliyyət göstərməsinə davam edəcəyi ehtimalına əsasən hazırlanır.

Bu maliyyə hesabatları 31 Dekabr 2020-ci il tarixinə bitən ili əhatə edir, müqayisəli məlumat 31 Dekabr 2019-cu il tarixinə bitən ili əhatə edir.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi

Təşkilatın 31 dekabr 2020-ci il tarixində bitən il üçün 35,442 AZN məbləğində əməliyyat fəaliyyətindən mənfəəti pul axını mövcuddur. Təşkilat fəaliyyətinin fasiləsizliyinin təmin edilməsi məsələsində gəlirli əməliyyatlar və ya əlavə maliyyələşmə mənbələrinin əldə edilməsindən asılıdır. Həm də fəaliyyətinin fasiləsizliyinə COVID-2019 əhəmiyyətli təsir göstərmişdir.

COVID-19 pandemiyasının təsiri

2020-ci ilin əvvəlində COVID-19 pandemiyasının sürətlə yayılması səbəbindən, Azərbaycan Respublikası Hökuməti də daxil olmaqla bir çox hökumətlər, epidemiya ilə mübarizə üçün səyahətlə bağlı məhdudiyyətlər, karantinlər, iş yerləri, müəyyən ərazilərin və bir sıra məkanların bağlanması kimi müxtəlif tədbirlər görmüşdür. Bu tədbirlər global tədarük zəncirinə, mal və xidmətlərə tələbə, habelə işgüzar fəaliyyətin miqyasına təsir göstərmişdir.

Pandemiyanın özü və nəticələrini minimuma endirmə tədbirlərinin geniş sahələrdə müəssisələrin işinə təsir göstərə biləcəyi gözlənilir. 2020-ci ilin mart ayından bəri xam neft qiymətlərində azalma da daxil olmaqla səhmlər, valyuta və əmtəə bazarlarında əhəmiyyətli dərəcədə dəyişkənlik mövcuddur.

COVID-19 pandemiyasının yayılmasının qarşısını almaq üçün Azərbaycan Respublikası Hökuməti bütün istiqamətlərdə kompleks tədbirlər həyata keçirməyə davam edir. Cavab olaraq 2020-ci ilin martında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti pandemiyanın təsirini minimuma endirmək üçün fəaliyyət planları haqqında bir fərman imzaladı. Bu fərmana uyğun olaraq, ölkədəki fərdi sahibkarlar və müxtəlif müəssisələri dəstəkləmək üçün 2,500,000 min manatlıq böhrana qarşı stimül paketi hazırlanır. ARMB, manat məzənnəsinin sabitliyini təmin etmək üçün pul siyasətini davam etdirir.

Təşkilat fəaliyyətinə, maliyyə vəziyyətinə və maliyyə nəticələrinə pandemiyanın təsirini və dəyişən mikro və makroiqtisadi şərtləri qiymətləndirməyə davam edir.

“AZMİKROINVEST” BOKT MMC
MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Təsnifləşdirmə və qiymətləndirmə

9 sayılı MHBS-yə əsasən bütün maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı sair məcmu gəlirdə ədalətli dəyərle (SMGƏD) və ya mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər kimi (MZƏD) kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə aktivləri, həm də aşağıdakı şərtləri yerinə yetirirsə və MZƏD-də göstərilirsə, amortizasiya edilmiş dəyərle ölçülür:

- “yığılmaq üçün saxlanılan” əsasda idarə olunan alətlər; və
- maliyyə aktivini doğuran müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə (əsas məbləğ və əsas məbləğ üzrə hesablanmış faizlərin ödənişi) səbəb olur.

Borc aləti SMGƏD-də yalnız aşağıdakı şərtlərə cavab verirsə və MZƏD-də göstərilirsə ölçülür:

- aktivin idarə edildiyi biznes modelinin məqsədi həm müqavilə üzrə nəzərdə tutulmuş pul vəsaitlərinin əldə edilməsi, həm də aktivin satışından pul vəsaitlərinin əldə edilməsidir; və
- maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyən olunmuş tarixlərdə pul vəsaitlərinin daxil olacağını təsbit edir. Bu pul vəsaitləri həm maliyyə aktivinin ilkin dəyərinin bir hissəsindən, həm də aktivin mövcud balans dəyəri əsasında hesablanmış gəlir məbləğindən ibarətdir.,

Ticarət üçün saxlanılmayan kapital investisiyalarının ilkin tanınması zamanı Təşkilat bu maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinə sonrakı dəyişikliklərin həmişəlik SMG-də tanınması variantını tətbiq edə bilər. Bu seçim hər bir maliyyə aləti üzrə ayrı-ayrılıqda aparılır.

Bütün digər maliyyə aktivləri MZƏD-də ölçülmüş kimi təsnifləşdirilir.

Dəyərdəndüşmə

Təşkilat, amortizasiya olunmuş dəyərdə tanınan maliyyə aktivləri üzrə gözlənilən itkilər (Gİ) üçün dəyərsizləşmə ehtiyatını tanıyır.

Təşkilat, ilk 12 aylıq Gİ ölçülməsinin başlanmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmadığı maliyyə alətləri istisna olmaqla, ömürboyu Gİ-yə bərabər olan məbləğdə dəyərsizləşmə ehtiyatını ölçür.

Əsas vəsaitlər

Əsas vəsaitlər ilkin olaraq alış dəyərinə, o cümlədən aktivlərin yerinə çatdırılmasına və onların Təşkilatın rəhbərliyinin nəzərdə tutduğu tərzdə fəaliyyət göstərməsi üçün lazımı vəziyyətə gətirilməsinə sərf olunmuş bütün birbaşa xərclərin cəmi məbləğində tanınmışdır.

Bu aktivlər xərc modelindən istifadə edərək sonrakı köhnəlmə və dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla maya dəyərinə ölçülür. Köhnəlmə düz xətt metodu ilə hesablanır və aşağıdakı illik dərəcələrlə silinərək tanınır:

Mebel və ofis ləvazimatları	25%
Kompyuter və Rabitə avadanlığı	25%
Nəqliyyat vasitələri	20%

Köhnəlmə aktivin alındığı və ya kapitalizasiya edildiyi gündən hesablanır, aktiv silindi halda isə heç bir köhnəlmə həmin günə hesablanmır. Qalıq dəyərinin əhəmiyyətli hesablamaları və faydalı istifadə müddətinin hesablamaları aktivin təkrar qiymətləndirilib-qiymətləndirilmədiyindən asılı olmayaraq tələb olunduğu kimi (lakin ən azından ildə bir dəfə) yenilənir.

Əsas vəsaitlərin silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər silinmədən əldə edilən mədaxillə həmin əsas vəsaitlərin qalıq dəyəri arasında fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərdə tanınır.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər, qeyri-maddi aktiv kimi tanınması üçün uyğun olan əməliyyatlar və idarəetmədə istifadə edilməsi üçün alınmış proqram təminatından ibarətdir. Qeyri-maddi aktivlər hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilən kapitallaşdırma xərcləri və qalıq dəyəri modeli ilə uçota alınır.

Amortizasiya illik 10% dərəcə ilə düz xətt metodu üzrə tanınır və inzibati və ümumi xərclərə daxil edilir. Alınmış kompüter proqram təminatlarının lisenziyaları müəyyən proqram təminatını almaq və quraşdırmaq üçün çəkilmiş xərclər əsasında kapitalizasiya edilir.

Kompüter proqramı təminatının texniki təminatı, yəni proqram əlavələri və digər kiçik təkmilləşdirilmiş versiyalar, həmçinin onların quraşdırılması ilə bağlı xərclər çəkildiyi zaman xərcə silinir.

Aktivlərin dəyərdən düşməsi

Hər hesabat dövrünün sonunda Təşkilat əsas vəsaitləri və qeyri-maddi aktivlərin balans dəyərlərini nəzərdən keçirərək bu aktivlərdən hər hansı birinin zərər gördüyünə və dəyər itkisinə məruz qaldığına dair bir göstəriş olub olmadığını müəyyənləşdirir. Əgər belə bir göstərici varsa, dəyərdən düşmə zərərinin dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün aktivin bərpa edilə bilən dəyəri qiymətləndirilir. Bərpa edilə bilən dəyər, istifadədə olan dəyərlə, satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərin daha yüksək olanıdır.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri müəyyən nağd pula çevrilə bilən və dəyəri əhəmiyyətsiz dəyişiklik riskinə məruz qalan maddələrdir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan nağd pul vəsaitlərini, banklarda cari hesab qalıqlarını və 7 gün müddətində ödəniləcək debitor borcları əks etdirir və ilkin olaraq və sonradan ədalətli dəyərlə uçota alınır.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üçün banklarla olan qalıqlar və nağd pul vəsaitləri pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri hesab olunur.

Maliyyə alətləri

İlkin qiymətləndirilmə və uçotdan silinmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri Təşkilatın maliyyə alətinin müqavilə müddəaları üzrə tərəfə çevrildiyi halda tanınır və ilkin olaraq ədalətli dəyər üstəgəl əməliyyat xərcləri ilə ölçülür. Maliyyə aktivləri maliyyə aktivini ilə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitdikdə və ya maliyyə aktivini və bütün əhəmiyyətli risklər və faydalar ötürüldükdə uçotdan silinir. Maliyyə öhdəliyi ödənilmədiyi, dayandırıldığı, ləğv edildiyi ya da müddəti bitdiyi halda uçotdan silinir.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan aşağıda təsvir edildiyi kimi ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi

Sonrakı qiymətləndirmənin məqsədi üzrə maliyyə aktivləri kreditlər və debitor borclarına bölünür.

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş maliyyə aktivlərindən başqa bütün maliyyə aktivləri maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını müəyyən etmək üçün ən azı hər hesabat tarixində dəyərsizləşmə üzrə təhlil edilir. Dəyərsizləşməni müəyyən etmək üçün müxtəlif amillər maliyyə aktivlərinin hər bir kateqoriyası üzrə tətbiq edilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi və yığıla bilməməsi

Müəyyən maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını müəyyən etmək üçün hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparılır. Bu cür sübut mövcud olduğu halda bütün dəyərsizləşmə zərərləri gəlir haqqında hesabatda tanınır. Maya dəyərində uçota alınmış aktivlər üzrə dəyərsizləşmə balans dəyəri və oxşar maliyyə aktivinin cari bazar gəlirlilik normasında diskont edilməsi gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyəri arasındakı fərqdır.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Maliyyə alətləri (davamı)

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi

Maliyyə öhdəlikləri ticarət və digər öhdəliklərdən ibarətdir. Maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodunu istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Bütün faizlə əlaqədar ödənişlər "maliyyə xərcləri" kimi təqdim edilir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Yalnız tanınan məbləği əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ olduğu və xalis əsasla əvəzləşdirmək və ya eyni zamanda aktivləri realizə etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əvəzləşdirilir və xalis məbləğ maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Yalnız əsas məbləğin faizlərinin ödənişi (YƏMFÖ)

Təşkilat təsnifat prosesinin ikinci mərhələsində maliyyə müqaviləsi şərtlərinin YƏMFÖ test meyarlarına uyğun olub olmadığını müəyyən edir.

Test mərhələsinin əsas vacib prinsipi maliyyə aktivinin ədalətli dəyərinin ilkin mərhələdə tanınması və maliyyə aktivinin qüvvədə olduğu müddət ərzində dəyişməsi (məsələn, hər hansı bir təkrar ödəmə və ya premium/əndirim amortizasiyası) kimi müəyyənləşdirilmişdir.

Kreditin verilməsi zamanı ən mühüm maraq amillərindən biri pulun zaman dəyərinin və kredit riskinin nəzərə alınmasıdır. YƏMFÖ qiymətləndirməsi aparmaq üçün Təşkilat mühakimə, maliyyə aktivlərinin hansı məzənnədə istifadə edilməsi və faiz dərəcəsinin müəyyənləşdirilməsi kimi əlaqəli faktorların nəzərə alınmasını tətbiq edir.

Bundan fərqli olaraq pul vəsaitlərinin hərəkəti risklərini və ya dəyişkənliyə məruz qalmasını izah edən müqavilə şərtlərinə əsasən pul vəsaitlərinin axını yalnız ödənilmiş əsas və faiz məbləğlərindən yaranır. Bu kimi hallarda maliyyə aktivlərinin mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyərlə (MZHƏD) ölçülməsi tələb olunur.

Derivativlər mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyərlə uçota alınır.

Derivativlər aşağıda qeyd edilmiş üç xüsusiyyəti özündə birləşdirən Maliyyə alətidir.

- Dəyəri müəyyən bir faiz dərəcəsinə, maliyyə aləti qiymətinə, əmtəə qiymətinə, xarici valyuta məzənnəsinə, qiymət indeksi və dərəcələrinə, kredit reytingi və kredit indeksinə və yaxud qeyri maliyyə dəyişkənliyi halında təmin edilən digər parametrlərə uyğun dəyişir, bu hal müqavilənin digər tərəfi üçün spesifik deyil.
- Bazar şərtlərindəki dəyişikliklərə eyni cavabın alınması gözlənilən daha kiçik oxşar müqavilələr üçün ilkin xalis investisiya tələb edilmir.
- Bu kimi hallar gələcək tarixdə həll olunur.

Təşkilat qarşı tərəflərlə derivativ əməliyyatlara daxil olur. Bunlara faiz dərəcəsi svopları, kredit şərtlərinin dəyişdirilməsi, qarşılıqlı valyuta svopları, ilkin valyuta müqavilələri, xarici valyutalar və səhmlər daxildir.

Derivativ ədalətli dəyerdə qeyd edilir və ədalətli dəyər göstəricisi müsbət olduğu halda aktivlərdə, mənfəi olduğu halda isə öhdəliklərdə tanınır. Bu cür derivativlərin xüsusi dəyəri və ədalətli dəyəri ayrı ayrıqlada açıqlanır.

Derivativlərin ədalətli dəyərindəki dəyişikliklər hədcinq mühasibat uçotu tətbiq edilmədiyi hallarda xalis ticarət gəlirinə daxil edilir.

Daxili derivativlər

Daxili derivativlər özündə kənar derivativləri də birləşdirməklə kombine maliyyə alətinin tək derivativlərə bənzər bir şəkildə fərqləndiyini təsvir edən hibrid alətin tərkib hissəsidir.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Maliyyə alətləri (davamı)

Daxili derivativlər (davamı)

Daxili derivativlər pul vəsaitlərinin müəyyən bir faiz dərəcəsinə uyğun olaraq dəyişdirilməli olan müqavilə ilə başqa cür tələb olunacaq pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin bir hissəsi və ya hamısı, maliyyə aləti qiyməti əmtəə qiyməti, valyuta məzənnəsi, qiymətlər və ya dərəcələr indeksləri, kredit reytingi və ya kredit indeksi və ya digər dəyişənlərə səbəb olur. Bir maliyyə alətinə əlavə edilmiş, lakin həmin alətdən asılı olaraq müqavilə ilə ötürülən və ya həmin alətdən fərqli bir qarşı tərəfə malik olan bir derivativ əlavə törəmə deyil, ayrıca bir maliyyə aləti hesab olunur.

Maliyyə aktivlərində yerləşdirilən derivativlər, borc öhdəlikləri və qeyri-maliyyə tərəfdaş əlaqələri ayrı-ayrı törəmə alətləri kimi qiymətləndirilmiş və ədalətli dəyərində qeyd edilmişdir. Əgər bir derivativ anlayışına (yuxarıda müəyyən edilmiş şəkildə) cavab verərlərsə, onların iqtisadi xüsusiyyətləri və riskləri əsas müqavilənin şərtləri ilə sıx əlaqədar deyildir və əsas müqavilənin özü ticarət üçün yaxud mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyər təyin edilməsi üçün nəzərdə tutulmamışdır. Əsas müqavilədən ayrılmış daxili derivativlər ticarət portfelində ədalətli dəyər əks etdirilən dəyişikliklərlə təqdim edilir.

Təşkilat bu şəkildə maliyyə öhdəlikləri və qeyri-maliyyə müqavilələrinə daxil edilmiş derivativlərin uçotunu aparır. Maliyyə aktivləri biznes modelinə və YƏMFÖ qiymətləndirmələrinə əsasən təsnifləşdirilir.

Alınmış Borclar və digər borc götürülmüş məbləğlər.

İlkin tanınmadan sonra, alınmış borclar və borc götürülmüş məbləğlər, amortizasiya edilmiş xərclər kimi ölçülür. Amortizasiya edilmiş xərclər, effektiv faiz dərəcəsinin daxili hissəsi olan maliyyə xərcləri, hər hansı bir endirim, və ya premiya fondları nəzərə alınaraq hesablanmaqdadır. Həm kapital, həm də öhdəlik komponentlərini özündə cəmləşdirən mürəkkəb maliyyə alətləri dərc olunma tarixində ayrılır.

Təşkilatlar, qeyri-törəmə alətlərinin mühasibat yazılışlarını tərtib edərkən, ilk öncə bu alətlərin mürəkkəb olub olmadığını müəyyən edir və daha sonra bu alətin hər bir komponentini ayrı ayrılıqda, maliyyə aktiv, öhdəliyi və ya kapital kimi, MUBS 32 əsasında, təsnifləşdirir. Geri ödəniləbilən alətlərin öhdəlik və kapital komponentlərinin təsnifi, bəzi səhmdarlar üçün bir variantın istifadəsi baxımından iqtisadi cəhətdən sərfəli görünə bilər, geri ödəniş zamanı dəyişiklik səbəbiylə yenidən nəzərdən keçirilə bilməz. Mürəkkəb maliyyə alətinin ilkin sərmayəsinin kapital və öhdəlik komponentlərinə ötürülməsi zamanı, kapital, öhdəlik alətinin bütün ədalətli dəyərinin qalıq məbləğinin ixracından sonrakı halı olaraq dəyərləndirilir və bu məbləğ öhdəliklər üçün ayrıca qeyd olunur. Hər hansı bir mürəkkəb maliyyə alətinə bağlı olan törəmə tərkibli alətlərin dəyəri, kapitaldan fərqli olaraq, öhdəlik komponentlərinə daxil edilir.

Təşkilatlar kapital və öhdəlik bölgüsünü müəyyən etdikdən sonra, sonrakı mərhələ olaraq, öhdəliklərin ayrı ayrılıqda nəzərə alınması vacib olan törəmələrə malik olub olmadığını müəyyənləşdirməlidir.

Mənfəət və ya zərər hesabında ədalətli dəyər təyin edilən maliyyə aktivləri və öhdəlikləri

Bu kateqoriyaya aid olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri, kommersiya məqsədli olmayan və ilkin mühasibat prosesi zamanı rəhbərlik tərəfindən müəyyən olunan və ya icbari şəkildə MHBS 9 nəzdində həqiqi dəyər ölçülə bilən kateqoriyalardır.

- Müvafiq təsnifat mühasibat uçotunda fərqli tanınma halında yarana biləcək uyğunsuzluqları aradan qaldırır və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaldırsa və ya
- Borclar risklərin idarə edilməsi siyasəti və ya investisiya strategiyasına əsasən idarə olunan alətlədirsə və onlar ədalətli dəyər əsasında qiymətləndirilmiş maliyyə öhdəlikləri qrupunun bir hissəsidirsə və ya
- Bir və ya daha çox derivativi olan öhdəliklər, əksər hallarda istənilən pul vəsaitlərinin hərəkəti əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməyincə müqavilə ilə və ya bənzər bir alətlə əlaqədar derivativlərin ayrılmasının qadağan edildiyi hesab edilsə

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri (davamı)

Mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri ədalətli dəyerdə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir.

Ədalətli dəyerdəki dəyişikliklər Təşkilatın öz kredit riskindəki dəyişikliklər səbəbindən öhdəliklərin ədalətli dəyərində hərəkətlər istisna olmaqla, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Ədalətli dəyerdəki dəyişikliklər digər məcmu gəlirlər vasitəsilə öz kredit ehtiyatında qeydə alınır və mənfəət və zərəre geri qaytarılmır. Mənfəət və ya zərər hesabatında əks etdirilən alətlər üzrə əldə edilmiş və ya hesablanmış faizlər, faiz gəliri və ya faiz xərci ilə, hər hansı bir endirim / mükafat və alət əməliyyatının xərclərini alətin ayrılmaz bir hissəsi kimi nəzərə almaqla və effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə hesablanır.

Kapital alətlərinin payı üzrə dividend gəlirləri, ödəniş hüququ təsis edildikdə, digər əməliyyat gəlirləri kimi mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Şərtlərin və şəraitlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsinə görə tanınmanın dayandırılması

Yeni tanınmış kreditlər gözlənilən kredit zərərinə (“GKZ”) ölçmə məqsədləri üçün dəyərsizləşmiş hesab edilənə qədər 1-ci Mərhələdə təsnifləşdirilir. Təşkilat müştəriyə verilmiş kreditin tanınmasının dayandırılıb-dayandırılmamasını qiymətləndirərkən, digər faktlarla yanaşı aşağıdakıları da nəzərə alır:

- Kreditin valyutasının dəyişməsi
- Kapital xüsusiyyətlərinin təqdimatı
- Qarşı tərəfdəki dəyişiklik
- Dəyişikliklərin bu cür tanınması müqabilində modifikasiya alətlərinin artıq yalnız əsas məbləğ və faizin ödənilməsi (“YƏMFÖ”) meyarlarına cavab verməyəcəyinin məlum olması.

Əgər dəyişiklik nəgd pul vəsaitlərinin axışında əhəmiyyətli dərəcədə fərqliliyə səbəb olursa, dəyişiklik tanınmanın dayandırılmasına gətirib çıxara bilməz. Təşkilat, orijinal ehtimal olunan faiz dərəcələrində diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkətindəki dəyişiklikləri hər hansı bir dəyerdən düşmə (dəyərsizləşmə) halları qeyd edilmədiyi təqdirdə, mənfəət və ya zərərdə uçota alır.

Əsaslı dəyişikliklərdən başqa tanınmanın dayandırılması halları:

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivindən pul vəsaitlərinin axınına almaq hüququ başa çatdıqda maliyyə aktivinin (və ya mümkün olduqda, maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya oxşar maliyyə aktivlərinin bir hissəsi) tanınması dayandırılır.

Təşkilat maliyyə aktivini yalnız və yalnız aşağıdakı hallarda köçürə bilər:

- Təşkilat maliyyə aktivlərindən pul vəsaitlərinin axınına əldə etmək üçün müqavilə hüquqlarını köçürmüşdür, və ya,
- Pul vəsaitlərinin hərəkəti hüququnu saxlayır, lakin “ötürmə” razılaşması ilə üçüncü tərəfə maddi gecikmə olmadan alınan pul vəsaitlərinin hamısını tam ödəmək öhdəliyi götürür. Təşkilatın maliyyə aktivini üzrə pul vəsaitlərinin axınına (“əsas aktiv”) almaq üzrə müqavilə hüquqlarını saxladığı əməliyyatlardır, lakin həmin pul vəsaitlərinin hərəkəti bir və ya bir neçə müəssisəyə (“son alıcılara”), aşağıdakı üç şərt yerinə yetirildikdə ödənilir:
- Təşkilat, alınmış məbləğin tam ödənilməsi və faiz dərəcələrinə uyğun faiz məbləğləri ilə qısamüddətli avanslar istisna olmaqla, orijinal aktivdən ekvivalent məbləğlərin yığılmasını həyata keçirmədiyi halda, alıcılara məbləğləri ödəmək öhdəliyi yoxdursa
- Təşkilat potensial alıcılara təminat olaraq təqdim etdiyi aktivdən başqa, hər hansı bir digər orijinal aktiv sata və ya girov qoya bilməzsə
- Təşkilat potensial alıcılar adına toplanan pul vəsaitlərini əhəmiyyətli gecikmə olmadan təhvil vermək məcburiyyətindədirsə

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması (davamı)

Şərtlərin və şəraitlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilməsinə görə tanınmanın dayandırılması (davamı)

Əlavə olaraq, Təşkilat pul və pul ekvivalentlərində investisiyalar istisna olmaqla, yığım tarixi və potensial alıcılara lazım olan pul köçürmə tarixləri arasında olan dövr ərzində qazanılmış faizlər də daxil olmaqla, bu cür pul axınlarını yenidən investisiya etmək hüququna malik deyildir. Transfer yalnız tanınmanın dayandırılması hallarına uyğunlaşdırılır, həmçinin :

- Təşkilat aktivin bütün risklərini və mükafatlarını əhəmiyyətli dərəcədə ötürmüşdür və ya,
- Təşkilat aktivin bütün risklərini və mükafatlarını əhəmiyyətli dərəcədə nə ötürmüş nə də saxlamamışdır, lakin aktiv üzrə nəzarətin ötürülməsini təmin etmişdir.

Təşkilat, bütün əsaslı riskləri və mükafatlarını əhəmiyyətli dərəcədə köçürmədikdə və ya əlində saxlamadıqda, yalnız aktivin nəzarətini özündə saxlayıbsa, aktiv yalnız Təşkilatın davamlı təsirini əhəmiyyətlilik dərəcəsi ilə tanınır və bu halda Təşkilat həmçinin əlaqəli öhdəliyi tanımalıdır. Köçürülmüş aktiv və əlaqəli öhdəlik Təşkilatın əlində saxladığı hüquq və öhdəlikləri əks etdirən əsaslarla ölçülür. Köçürülmüş aktiv üzərində təminat şəklində alan davamlı müdaxilə və təsir gücü, aktiv orijinal balans dəyərinin altında və Təşkilatın ödəməsi tələb oluna biləcək maksimum məbləğlə ölçülür. Davamlı təsir köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və ya satın alınan bir variantın (və ya hər ikisinin) formasını alırsa, Təşkilatın aktivini yenidən satın alma prosesində ödəməsi lazım gələn dəyerdə ölçülür. Ədalətli dəyərle ölçülmüş bir aktiv üzrə yazılı təklif seçimi olması halında, Təşkilatın davam edən təsirinin əhatəsi, köçürülmüş aktivin ədalətli dəyəri və seçmə əməliyyat qiymətinin aşağı olması şərtlərilə məhdudlaşır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması öhdəliklərin sıfırlanması, ləğv edilməsi ya da vaxtının bitməsi hallarında dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni kredit verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlər ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik öz öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliklərin tanınması kimi qəbul edilir. Orijinal maliyyə öhdəliklərinin balans dəyəri və ödənilməli ödənişlər arasındakı fərq mənfəət və zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşməsi

Gözlənilən Kredit Zərərlərinin tanınması prinsiplərinə ümumi baxış

Təşkilat hər hesabat dövrünün sonunda, ilkin tanınmadan sonra maliyyə alətlərinin kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artıb-artmadığını, maliyyə alətlərinin qalan faydalı ömrü ərzində dəyərsizləşmə riskindəki dəyişikliyi diqqətə alaraq qiymətləndirmə aparmaq siyasətini həyata keçirmişdir.

Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq Təşkilat kreditlərini aşağıda açıqlandığı şəkildə Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və dəyərsizləşmiş (Satın alınan və ya yaradılan kredit dəyərsizləşməmiş aktivlər (AYKD)) kreditlər kimi qruplaşdırır.

Mərhələ 1: Kreditlərin ilkin tanınması, Təşkilat 12 aylıq GKZ-ə əsaslanan ehtiyat məbləğini tanıyır. Mərhələ 1 kateqoriyasında qruplaşdırılan kreditlər həmçinin kredit riski artmış Mərhələ 2-dən yenidən təsnifləşdirilmiş kreditləri də özündə cəmləşdirir.

Mərhələ 2: Borc verildikdən sonra kredit riskində əhəmiyyətli artım baş verdikdə, Təşkilat kreditin gözlənilən faydalı ömrü ərzində yarana biləcək zərərlər üçün ehtiyat yaradır. Mərhələ 2 kreditləri əlavə olaraq, kredit riskinin artdığı və Mərhələ 3-dən yenidən təsnifləşdirilmiş kreditləri də özündə cəmləşdirir.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşməsi (davamı)

Gözlənilən Kredit Zərərlərinin tanınması prinsiplərinə ümumi baxış (davamı)

Mərhələ 3: Əhəmiyyətli dərəcədə dəyərsizləşmə müşahidə olunan kreditlər. Təşkilat kreditin gözlənilən faydalı ömrü ərzində yarana biləcək zərərlər üçün ehtiyat yaradır.

AYKD: Alınan və ya yaradılan kredit aktivləri üçün ilkin tanımada dəyərsizləşmə müşahidə olunan maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri orjinal tanınmalar sırasında ədalətli dəyərdə qeydə alınır və faiz gəlirinin sonrakı tanınmaları effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır. GKZ yalnız ehtimal edilən dəyərsizləşmədə növbəti dəyişiklik olduğu zaman tanınır və ya genişləndirilir.

Təşkilatın geri ödənilməmiş kredit məbləğləri ilə bağlı bərpa olunmasına dair gözləntisi qalmadığı hallarda bütünlüklə və ya hissəvi maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri azaldılır. Bu, maliyyə aktivinin tanınmasının (qismən) dayandırılması hesab olunur.

Gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanması

Təşkilatlar effektiv faiz dərəcəsinə qədər azalmış qısamüddətli nağd pul daxilolmalarını ölçmək üçün dörd ehtimal yönümlü ssenariyə dayanaraq gözlənilən kredit zərərlərini hesablayırlar. Qısamüddətli nağd pul azalmaları müqaviləyə uyğun olaraq müəssisəyə ödənilməli pul axınları ilə müəssisənin ümumilikdə əldə etməyi gözlədiyi məbləğ arasındakı fərkdir. Gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanmasında əsas elementlər aşağıdakılardır:

- *Defolt ehtimalı*- (Öhdəliyin yerinə yetirilməməsi ehtimalı) verilmiş zaman kəsiyində ödənilməmə ehtimalının təxmini hesablanmasıdır. Defolt ehtimalı bəzən yalnız dəyərləndirilən zaman müddətində baş verə bilər, lakin, ehtiyatlar portfel daxilində davamlı olaraq saxlanılmış ola da bilər.
- *Defolt ehtimalında açıqlanma*- hesabat tarixindən sonra əsas məbləğin və faizin müqavilə ilə müəyyən edilmiş və ya hər hansı digər formada təyin edilən geri ödəmə şərtləri daxil olmaqla, təklif edilən güzəştlərdən mümkün azalmaların və gecikmiş ödəmələrə yığılmış faizlərin nəzərə alınaraq gələcək tarixdəki defoltun açıqlama qeydlərində yaradacağı dəyişikliklərin əvvəlcədən təxmin edilməsidir.
- *Defolt halında mümkün zərərlər*- Verilmiş müddət ərzində defolt hadisəsinin baş verməsindən yaranan zərərlərin əvvəlcədən təxmin edilməsidir. Bu daha çox müqavilə üzrə məbləğlər ilə borc verənin qoyulmuş girovların realizasiyası da daxil olmaqla almağı gözlədiyi məbləğ arasındakı fərqi əsaslandır.

Gözlənilən kredit itkiləri əvvəlcədən dəyərləndirilərkən dörd müxtəlif ssenari nəzərə alınır (əsas vəziyyət, qalxış, yumşaq düşüş (enmə 1), və daha kəskin enmə (enmə 2)). Bunların hər biri müxtəlif defolt ehtimalı, defolt vəziyyətində açıqlama və defolt ehtimalında mümkün zərərlərlə əlaqədardır. Vəziyyətdən asılı olaraq, ödənilməyən borcların ödənilmə ehtimalının və girovun dəyərinin və ya aktivin satılmasından əldə ediləcək məbləğin də nəzərə alınaraq geri qaytarılmasına dair müxtəlif ssenarilər də daxil edilə bilər.

Kredit kartları və digər dövriyyə vəsaitləri istisna olmaqla kredit zərərlərində maksimum dövr Təşkilatın hüquqi cəhətdən daha erkən müddətə tanımalı olduğu hallar istisna olmaqla maliyyə alətinin müqavilə müddəti ilə müəyyən edilir.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşməsi (davamı)

Gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanması (davamı)

Dəyərsizləşmə zərərləri və azadolmalar maliyyə aktivinin balans dəyərində müəyyən edilmiş alınmamış borc öhdəliyinə görə yaradılan gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatlardan formalaşan modifikasiya zərərləri və ya gəlirlərindən ayrılıqda balansda və açıqlama qeydlərində öz əksini tapır. Gözlənilən kredit zərəri metodunun mexanizmlərini aşağıdakı kimi izah etmək olar:

- 1-ci mərhələ: Təşkilat hesabat tarixindən sonrakı 12 aylıq müddət ərzində maliyyə alətinin mümkün ödənilməmə ehtimalının nəticəsi kimi istifadə müddəti üzrə gözlənilən kredit zərərinin 12 aylıq dərəcəsinə hesablayır. Təşkilat hesabat tarixindən sonrakı növbəti 12 aylıq müddət üçün gözlənilən ödənilməmə hadisəsinə ehtiyat məbləğini hesablayır.

Bu gözlənilən 12 aylıq ödənilməmə ehtimalları effektiv faiz dərəcəsinə yaxınlaşana qədər azadılıb, ödənilməmə hadisəsində gözlənilən itkilərin miqdarında vurularaq ödənilməmə hadisəsində açıqlama qeydlərinin proqnozlaşdırılmasına istifadə olunur. Hər dörd ssenari üçün bu hesablamalar yuxarıda izah edildiyi kimidir.

- 2-ci mərhələ: Borcun kredit riski orijinaldan əhəmiyyətli dərəcədə artdıqda Təşkilat istifadə müddəti üzrə gözlənilən kredit zərəri ehtiyatı yaradır. Mexanizmlər ssenarilər də daxil olmaqla yuxarıda izah edilən digər ssenarilərlə oxşarlıq təşkil etsə də ödənilməmənin ehtimalı və ödənilməmə hadisəsində zərərlərin miqdarı maliyyə alətinin istifadə müddətinə əsasən proqnozlaşdırılır. Ehtimal olunan nağd pul ehtiyatları orijinal effektiv faiz dərəcəsinə yaxın məbləğə qədər azaldılır.
- 3-cü mərhələ: Təşkilat kredit dəyərsizləşməsi nəzərə alınan borclara gözlənilən istifadə müddəti üzrə kredit zərərləri hesablayır. Bu metod 2-ci mərhələdə verilən ödənilməmə ehtimalı 100% müəyyən edilmiş aktivlərlə oxşardır.
- Alınmış və ya yaradılmış kredit dəyərsizləşməsi müəyyən edilən aktivlər ilkin tanınmada kredit dəyərsizləşməsi hesablanan aktivlərdir. Təşkilatlar ilkin tanınmadan istifadə müddəti üzrə gözlənilən kredit zərərlərinə yalnızca yığılmış dəyişiklikləri dörd ehtimal yönümlü ssenarilərə əsaslanaraq tanıyır.
- Borc öhdəlikləri və akkreditivlər

Alınmamış borc öhdəliyinə istifadə müddəti üzrə gözlənilən kredit zərərlərini proqnozlaşdırarkən Təşkilat borc öhdəliyinin gözlənilən hissəsinin istifadə müddəti bitdikdən sonra alacağını nəzərdə tutur. Gözlənilən kredit zərəri, dörd ssenarinin ehtimal ağırlığına əsaslanan nağd pulun çəkildiyi təqdirdə, gözlənilən çatışmazlıqların bugünkü dəyərində əsaslanır. Gözlənilən nağd pul çatışmazlığı, kredit üzrə gözlənilən effektiv faiz dərəcəsinə yaxınlaşanda təxirə salınır. Həm kredit, həm də alınmamış bir öhdəlik daxil olan kredit kartları və dövriyyə vəsaitləri üçün gözlənilən kredit zərərləri kreditlə birlikdə hesablanır və təqdim olunur. Kredit öhdəlikləri və akkreditivlər üçün gözlənilən kredit itkiləri ehtiyat məbləği içərisində tanınır.

Digər məcmu gəlirlər içərisində balans dəyəri ilə ölçülən borc alətləri

Digər məcmu gəlirlər içərisində balans dəyərində ölçülmüş borc alətlərinin gözlənilən kredit zərərləri bu maliyyə aktivlərinin qalıq dəyərini maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda azaltmır.

Bunun əvəzində, aktivlərin amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülməsi halında yaranacaq ehtiyata bərabər olan məbləğ, digər məcmu gəlirlərdə mənfəət və ya zərəre müvafiq yığılmış dəyərsizləşmə məbləği olaraq tanınır. Sair məcmu gəlirlərdə yığılmış zərər, aktivlərin silinməsi zamanı mənfəət və zərər hesabına qaytarılır.

Alınmış və ya ilkin tanınmadan kredit dəyərsizləşməsi müəyyən olunmuş maliyyə aktivləri

Alınmış və ya ilkin tanınmada kredit dəyərsizləşməsi müəyyən olunmuş maliyyə aktivləri üçün Təşkilat ilkin tanınmadakı zərər ehtiyatlarına yalnız yığılmış dəyişiklikləri tanıyır.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Gələcəklə bağlı proqnoz xarakterli məlumatlar (davamı)

Gözlənilən kredit riski modellərində, Təşkilatlar aşağıdakı kimi geniş iqtisadi informasiyalara əsaslanmaqdadır:

- ÜDM artımı
- İşsizlik dərəcəsi
- Mərkəzi bankın faiz dərəcəsi
- Təsərrüfat qiymətləri indeksi

Gözlənilən kredit zərərlərinin hesablanması üçün istifadə olunan məlumatlar və modellər, maliyyə hesabatları tarixində bazarın bütün xüsusiyyətlərini əks etdirə bilməz. Belə fərqlər əhəmiyyətli dərəcədə vacib olduqda bunu əks etdirmək üçün, keyfiyyətə uyğun bəzən müvəqqəti olaraq düzəlişlər edilir.

Yuxarıda göstərilən məlumatlar yalnız məsələyə aydınlıq gətirmək məqsədilə seçilmiş ümumi iqtisadi göstəricilərdir. Praktikada əmtəə qiymətləri inflyasiya dərəcələri, valyuta məzənnələri və dövlət büdcəsinin kəsirləri kimi digər göstəricilər də istifadə oluna bilər.

Girov qiymətləndirməsi

Təşkilat maliyyə aktivləri üzərində kredit risklərinin azaldılması üçün mümkün olduğu qədər girovdan istifadə etməyə çalışır. Girovlar pul, qiymətli kağızlar, akkreditivlər/ zəmanətlər, daşınmaz əmlak, debitor borcları, ehtiyatlar, digər qeyri-maliyyə aktivləri və xalis müqavilələr formasında kredit alətləri kimi müxtəlif formalarda mövcud ola bilər. Girov təmin edilmədiyi halda, bu Təşkilatın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında qeyd edilir.

Mümkün olduğu təqdirdə, Təşkilat təminat kimi saxlanılan maliyyə aktivlərini qiymətləndirmək üçün aktiv bazar məlumatlarından istifadə edir. Sabit bazar qiymətinə sahib olmayan digər maliyyə aktivləri modellərdən istifadə etməklə qiymətləndirilir. Daşınmaz əmlak kimi qeyri-maliyyə girovları ipoteka brokerləri kimi üçüncü tərəflərin verdiyi məlumatlara görə və ya mənzil qiymət indeksləri əsasında qiymətləndirilir.

Girovun ötürülməsi

Təşkilatın siyasəti müsadirə edilmiş girovların Təşkilatın daxili əməliyyatları üçün ən yaxşı şəkildə istifadə edilə biləcəyini və ya satılmalı olduğunu müəyyən etməkdir. Daxili əməliyyatlar üçün yararlı olacağı təsbit edilmiş girovlar üçüncü şəxslərə ötürüləcəyi dəyərdən aşağı və ya orijinal təmin edilmiş aktivin balans dəyərində hesablanır. Satışın daha əlverişli olduğu müəyyənləşdirilmiş girovlar, satış üçün saxlanılan aktivlərdə, balans dəyərində (əgər aktivlər olduqda) və ya balans dəyərindən qaytarılma tarixində satış üçün çəkiləcək xərclər çıxılmaqla Təşkilatın daxili siyasətinə uyğun olaraq tanınır.

Təşkilat normal fəaliyyəti dövründə pərakəndə portfelində əmlak və ya digər aktivləri fiziki olaraq üçüncü şəxslərə ötürür, adətən auksionda borc öhdəliyini ödəmək üçün xarici agentləri cəlb edir.

Hər hansı əlavə dəyər müştərilərə / borcalanlara qaytarılır. Bu praktikanın nəticəsi olaraq hüquqi ötürülmə prosesinə məruz qalmış yaşayış obyektləri balansda qeyd edilmir.

Silinmələr

Maliyyə aktivləri yalnız bərpa edilməsinin mümkün olmadığı halın təsdiq edildiyi zaman qismən və ya tam olaraq silinir. Silinəcək məbləğ yığılmış zərər ehtiyatından çox olduqda, fərq əvvəlcə ümumi balans dəyərinə tətbiq edilən ehtiyata əlavə olunur. Hər hansı bir sonrakı bərpa kredit zərərləri üzrə xərclərə hesablanır.

MHBS 7R.35L Təşkilatlardan dövr ərzində silinmiş və hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivləri üzrə qüvvədə olan məbləği açıqlamağı tələb edir. Bu tələb, Təşkilatın aktivini bərpa etmək üçün heç bir əsaslı gözləntiləri olmadığı təqdirdə və əlavə prosedurları icra etməkdən imtina etdikdə silməsinə imkan verən MHBS 9.5.4.4 ilə ziddiyyət təşkil edir.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Ədalətli dəyər

Qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı alınan və ya öhdəliyin köçürülməsi zamanı ödənilən qiymətdir. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Təşkilat mümkün dərəcədə bazarda müşahidə edilə bilən informasiyalardan istifadə edir. Əgər aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri müəyyən oluna bilmirsə, Müəssisə müşahidə edilə bilən məlumatların istifadəsini maksimumlaşdıran və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini minimumlaşdıran (oxşar əməliyyatlar üçün qiymətləri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətinin təhlilini və ya emitentin xüsusi hallarda opsiyon qiymət qoyma modelini əks etdirən müqayisəli bazar yanaşmasının istifadəsi) qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir. İstifadə olunan məlumatlar bazar iştirakçılarının nəzərə aldığı aktiv/öhdəliyin xarakteristikalarına uyğundur.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilmə dərəcəsinə və bütünlüklə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxik kateqoriyalara bölünür:

1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər/öhdəliklərin aktiv bazardakı mövcud qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir.

2-ci səviyyə - ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolayı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur.

3-cü səviyyə - ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərindən əldə olunur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındakı köçürmələr Təşkilat tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərtlə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Təşkilat tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman Təşkilatın həmin debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyəti olmur.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir. Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxıldıqda, yenidən baxılmış şərtlər əvvəlki şərtlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənərsə, yeni aktiv əvvəlcə ədalətli dəyərdə uçota alınır.

İşçilərin qısa-müddətli mükafatlandırılması

İşçilərin qısa müddətli mükafatlandırılmasının xərci (xidmətdən sonra on iki ay ərzində olan) xidmətin göstərildiyi və diskont edilmədiyi dövrdə tanınır.

Ödənişli məzuniyyətlərin gözlənilən xərci işçilərin hüququnu artıran xidmətlər gördüyü və ya yığılmayan məzuniyyətlər zamanı isə məzuniyyətin baş verdiyi halda xərc kimi tanınır,

Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Ehtiyatlar cari öhdəliklərin keçmiş hadisə səbəbindən Təşkilatdan iqtisadi mənbələrin məxaricinə gətirəcəyi və məbləğlərin etibarlı şəkildə hesablana bildiyi halda tanınır. Məxaricin müddəti və məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Cari öhdəlik keçmiş hadisələrin (misal üçün, hüquqi mübahisələr və ya yüklənmiş müqavilələr) səbəb olduğu hüquqi və konstruktiv öhdəliklərdən yarana bilər.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər (davamı)

Ehtiyatlar hesabat tarixində mövcud olan ən etibarlı sübuta, o cümlədən, cari öhdəliklə bağlı risklərə və qeyri-müəyyənliklərə əsaslanan cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan hesablanmış məsrəf ilə qiymətləndirilir. Oxşar öhdəliklərin olduğu halda öhdəliyin ödənilməsində məxaricin tələb olunacağı ehtimalı bütün öhdəliklər sinfi nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Ehtiyatlar onların diskontlaşdırılmış dəyərinə qədər diskont edilir, Burada pulların vaxt dəyəri əhəmiyyətlidir. Təşkilatın üçüncü tərəfdən faktiki olaraq toplaya biləcəyi öhdəliklə bağlı hər hansı ödəniş ayrıca aktiv kimi tanınır. Lakin bu aktiv əlaqəli ehtiyatın məbləğindən artıq olmamalıdır. Bütün ehtiyatlar hər hesabat tarixində təhlil edilir və cari ən yaxşı hesablanmış qiyməti əks etdirmək üçün uyğunlaşdırılır. Cari öhdəliklərin icra olunması nəticəsində iqtisadi mənbələrin mümkün məxarici mümkün olmaması və ya çox zəif olması ehtimal edildiyi hallarda müəssisələrin birləşməsi zamanı güman olunma halı istisna olaraq öhdəlik tanınmır.

Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar.

Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar, müxbir banklar tərəfindən Təşkilata nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-törəmə maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Gəlir və xərclərin uçotu.

Faiz gəlirlərinin və xərclərinin uçotu mənfəətdə və ya zərərdə effektiv faiz üsulu ilə aparılır. Kreditlərin rəsmiləşdirilməsi haqları, kreditlərin xidmət olunması haqları və kreditin ümumi mənfəətliliyini təmin edən sair haqlar, müvafiq əməliyyat xərcləri ilə birlikdə təxirə salınaraq effektiv faiz üsulu ilə maliyyə aktivinin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti üzrə faiz gəlirlərində amortizasiya olunur. Sair haqlar, komissiya haqları və sair gəlir və xərc maddələri mənfəət və ya zərərdə müvafiq xidmətlər göstərildiyi zaman əks olunur.

Faiz gəlirlərinin tanınması

Effektiv faiz dərəcəsi metodu

Amortizasiya edilmiş maya dəyərilə, eləcə də mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərlə tanınan bütün maliyyə alətləri üçün faiz dərəcələri effektiv faiz dərəcəsi (EFD) metodundan istifadə etməklə tətbiq olunur.

Faiz hesablanan maliyyə aktivlərinin faiz gəlirləri MHBS 9 əsasında digər məcmu gəlirlər hesabına ədalətli dəyərlə ölçülür, buna oxşar olaraq daha əvvəl MHBS 39 əsasında satıla bilən və ödəniş tarixinədək saxlanılan kateqoriyaları üzrə qruplaşdırılan və faiz hesablanan maliyyə aktivləri də EFD metodundan istifadə edilməklə təyin olunur. EFD maliyyə alətinin gözlənilən istifadə müddəti ərzində və ya daha qısa müddətə, maliyyə alətinin xalis qalıq dəyərinə qədər ehtimal olunan gələcək kassa daxilolmalarına təbə tutulan faizdir. EFD (həmçinin, aktivin amortizasiya olunmuş dəyəri) satın alma zamanı hər hansı endirim və ya premium, EFD-nin daxili hissəsi olan haqq və dəyərlər nəzərə alınmaqla hesablanır. Təşkilat kreditin gözlənilən istifadə müddəti ərzində sabit geri qayıtma faizinin ən yaxşı təxminini istifadə etməklə faiz gəlirlərini tanıyır.

Buna görə də Təşkilat müxtəlif mərhələlərdə tətbiq olunan fərqli faiz dərəcələrinin və məhsulun digər xarakteristikalarının istifadə dövrünün (ön ödəmələr, faiz cərimələri və ödənişləri daxil olmaqla) təsirlərini nəzərə alır.

Əgər maliyyə aktivlərində pul vəsaitlərinin axını ilə əlaqədar olan gözləntilər kredit riskindən başqa hər hansı bir səbəbə görə yenidən nəzərdən keçirilərsə düzəliş faiz gəlirlərində artma və azalma ilə birlikdə balans hesabatına aktivin qalıq dəyərində müsbət və ya mənfi düzəliş olaraq qeyd olunur.

2. ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT QAYDALARININ İCMALI (DAVAMI)

Faiz gəlirlərinin tanınması (davamı)

Effektiv faiz dərəcəsi metodu (davamı)

İcbari olaraq mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərlə ölçülməsi tələb olunan bütün satış aktivləri və maliyyə aktivlərinin faiz gəlirləri, müqavilə faiz dərəcələri, xalis satış gəlirlərində və maliyyə aktivlərində xalis gəlir/(zərər) mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyər istifadə olunmaqda tanınır.

Vergilər

Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış vergi xərci/gəlirini əks etdirir.

Cari vergi xərci

Cari vergi xərci il üzrə vergi tutulan mənfəətə əsaslanır. Vergi tutulan mənfəət məcmu gəlir haqqında hesabatda göstərilmiş xalis mənfəətdən fərqlənir, çünki o, digər illərdə vergi tutulan və ya çıxılan gəlir və ya xərc maddələrini və sonradan heç zaman vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri istisna edir. Təşkilatın cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş və ya faktiki olaraq qəbul edilmiş vergi dərəcələri istifadə edilməklə fərdi Təşkilat səviyyəsində hesablanır.

Təxirə salınmış vergi xərci

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlarında aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərləri və vergi tutulan mənfəətin hesablanmasında istifadə edilən müvafiq vergitutma bazası arasındakı fərq üzrə ödənilməsi və ya bərpa edilməsi gözlənilən vergidir və öhdəliklərin uçotu metodundan istifadə etməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri adətən vergi tutula bilən bütün müvəqqəti fərqlər üzrə tanınır, təxirə salınmış aktivlər isə çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsinə dair vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə ediləcəyi ehtimalının mövcud olduğu zaman hesablanır. Müvəqqəti fərq nə vergi mənfəətinə, nə də uçot mənfəətinə təsir göstərməyən əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınmasından yarandığı halda belə aktivlər və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində təhlil edilir və aktivin tam və ya qismən bərpa olunacağına imkan verməsi üçün mövcud olacaq kifayət qədər vergi tutulan mənfəətlərin artıq gözlənilmədiyi halda azaldılır. Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin ödəniləcəyi və ya aktivin realizə olunacağı dövrdə gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi məcmu gəlir haqqında hesabatda aid edilmişdir. Burada verginin birbaşa kapitalla aid edilən maddələr ilə bağlı olması istisna halıdır, çünki təxirə salınmış vergi də kapitalla aiddir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri aşağıdakı şərt olduğu halda əvəzləşdirilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis şəkildə göstərilir:

- Təşkilatın cari gəlir vergisi aktivlərini və cari gəlir vergi öhdəliklərini əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ var.
- Gəlir vergilərinə aid təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri üzrə eyni vergi tutulan Təşkilatı üzrə eyni vergi orqanı tərəfindən vergi çıxılır. Həmçinin, Azərbaycan Respublikasının fərdi müəssisə səviyyəsində qiymətləndirilən digər müxtəlif vergiləri mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərclərin komponenti kimi daxil edilib.

Dividendlər

Təşkilatın dividendləri elan edib ödəmək imkanları Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada tənzimlənir.

Paylara aid olan dividendlər elan edildiyi müddətdə bölüşdürülməmiş mənfəətdən azalma şəkilində əks olunur.

3. UÇOT SİYASƏTLƏRİN TƏTBİQİNDƏ RƏHBƏRLİYİN ƏHƏMİYYƏTLİ MÜHAKİMƏSİ

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsinə dair bir sıra mühakimələr, hesablamalar və fərziyyələri həyata keçirir. Təşkilatın uçot siyasətlərinin tətbiqində maliyyə hesabatlarına ən mühüm təsir edən rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakimələri aşağıda göstərilir.

Təxirə salınmış aktivlərin tanınması

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması dərəcəsi çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün Təşkilatın gələcək vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Əlavə olaraq, əhəmiyyətli mühakimə istənilən hüquqi və ya iqtisadi məhdudiyyətlərin təsirinin və ya müxtəlif vergi yurisdiksiyalarında qeyri-müəyyənliklərin qiymətləndirilməsində tələb olunur.

Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirlərin və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə ən əhəmiyyətli təsirə malik olan hesablamalar və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda göstərilir. Faktiki nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Qeyri maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğindən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahiddən pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərini hesablamaq məqsədilə münasib faiz dərəcəsini müəyyən edir. Pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətinin qiymətləndirilməsi prosesində rəhbərlik gələcək əməliyyat nəticələri haqqında fərziyyələri edir. Bu fərziyyələr gələcək hadisələrə və hallara aiddir, Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Təşkilatın aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər.

Köhnələn qeyri-maddi aktivlər, torpaq, tikili və avadanlıqların faydalı ömrü

İdarəetmə, hər bir hesabat tarixində, qeyri-maddi aktivlərin faydalı ömrünü qiymətləndirərək, aktivlərin gözlənilən faydasını Təşkilata təqdim edir. Dəyər balans dəyəri 7 və 8-ci qeydlərdə təhlil edilir.

4. STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ MÖVCUD STANDARTLARA DÜZƏLİŞLƏR

2020-ci ildə qüvvədə olan standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Aşağıdakı yeni standartlara uyğun olaraq, mövcud standartlara yenidən baxılması və düzəlişlər BMSŞ tərəfindən verilmişdir, hansı ki, 1 yanvar 2020-ci il tarixindən başlayaraq effektiv hesab edilir və Təşkilat tərəfinfən qəbul edilmişdir:

Standartın nömrəsi	Adı	Qüvvəyə minmə tarixi
<u>2015-2017 dövrü üzrə illik təkmilləşdirmələr</u>		
BMHS 3	Biznesin tərfi	1 Yanvar 2020
BMUS 1 & BMUS 8	Əhəmiyyətliyi tərfi	1 Yanvar 2020
BMHS 7, BMHS 9 & BMUS 39	Faiz dərəcəsinin islahatı	1 Yanvar 2020

4. STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ MÖVCUD STANDARTLARA DÜZƏLİŞLƏR (DAVAMI)

Qüvvəyə hələ də minməmiş və Təşkilat tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixə dərc olunmuş, lakin qüvvəyə minməmiş aşağıdakı standartlar, şərhlər və mövcud standartlara düzəlişlər hələ qəbul edilməmişdir:

Standartın nömrəsi	Adı	Standartın nömrəsi
BMHS 16	Covid-19 ilə əlaqədar icarə güzəştləri	1 Yanvar 2021
BMHS 17	Sığorta müqavilələri	1 Yanvar 2023
BMUS 1	Öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli kimi təsnifatı	1 Yanvar 2023
BMUS 16	Torpaq, Tikili və Avadanlıq: İstifadədən əvvəl gəlir	1 Yanvar 2022
BMHS 3	Konseptual çərçivəyə istinad edilməsi	1 Yanvar 2022
BMUS 37	BMUS 37-ə edilmiş düzəlişlər- Ağır şərtlə müqavilələr – Müqavilənin yerinə yetirilməsinin dəyəri	1 Yanvar 2022

2018-2020 dövrü üzrə illik təkmilləşdirmələr

BMHS 10 və BMUS 28	Bir sərmayəçi ilə asılı və ya ortaq müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya qatqısı	1 Yanvar 2022
BMHS 4, BMHS 7, BMHS 9, BMHS 16 & BMUS 39	Faiz dərəcəsinin islahatı – 2-ci mərhələ	1 Yanvar 2021

BMHS 16 İcarə

BMHS 16 “İcarə” standartında edilmiş dəyişikliklər icarəçilər tərəfindən COVID - 19 pandemiyasının birbaşa nəticəsi olaraq meydana çıxan, lakin icarə dəyişiklikləri hesab edilməyən (icarə dəyişikliklərinin mövcud olmadığını sübut edən müəyyən şərtlərə cavab verdiyi halda) icarə güzəştlərini hesaba almağa imkan verən praktiki məqsəduyğunluq təmin etmişdir.

BMHS 17 Sığorta müqavilələri

BMHS 17 Sığorta müqavilələri, bağlanmış sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Bu, həm də oxşar prinsiplərin keçirilmiş təkrarsığorta müqavilələrinə və verilmiş ixtiyari iştirak xüsusiyyətləri olan investisiya müqavilələrinə tətbiq edilməsini tələb edir. Məqsəd müəssisələrin həmin müqavilələri sədaqətlə təmsil etməsi üçün müvafiq məlumatların verilməsini təmin etməkdir. Bu məlumat, maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri üçün 17 №-li MHBS çərçivəsində müqavilələrin Təşkilatın maliyyə vəziyyətinə, maliyyə fəaliyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsirini qiymətləndirməyə əsas verir.

BMUS 1 Maliyyə hesabatlarının təqdimatı

BMUS 1-ə edilmiş düzəlişlər “Maliyyə hesabatlarının təqdimatı” öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti hesabatında cari və ya uzunmüddətli kimi göstərilməsinə dair tələbləri aydınlaşdırmaq məqsədilə edilmişdir. Bu dəyişikliklərlə öhdəliyin yerinə yetirilməsinin mənası da aydınlaşdırılır.

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

4. STANDARTLAR, ŞƏRHLƏR VƏ MÖVCUD STANDARTLARA DÜZƏLİŞLƏR (DAVAMI)

BMUS 16 Torpaq, Tikili və Avadanlıq

BMUS 16-a edilmiş düzəlişlər “Torpaq, Tikili və Avadanlıq” müəssisədən torpaq, tikili və avadanlıq təyinatı üzrə istifadəsi üçün hazırlanarkən istehsal olunan əşyaların satışından əldə olunan satış gəlirlərini və əlaqədar xərcləri aktivin maya dəyərindən çıxmaq əvəzinə mənfəət və zərər daxilində tanımlarını tələb edir.

BMHS 3 Biznes birləşmələri

BMHS 3-ə ‘Müəssisə birləşmələri’ düzəlişlər, müəssisələrin birləşməsi üçün mühasibat tələblərini dəyişdirmədən Maliyyə Hesabatı üçün Konseptual Çərçivə'yə bir istinad yeniləyir.

BMUS 37 Ehtiyatlar, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər

BMUS 37-ə edilmiş düzəlişlər “Ehtiyatlar, şərti öhdəliklər və şərti aktivlər” bir müqavilənin zərərli olub olmadığını qiymətləndirərkən müəssisənin nəzərə aldığı xərcləri müəyyənləşdirir.

5. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Nağd pul	75	34,119
Banklarda olan pul vəsaitləri	82,220	176,875
Yolda olan pul köçürmələri	2,850	810
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	<u>85,145</u>	<u>211,804</u>

6. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər-istehlak	1,537,357	1,307,411
Kənd təsərrüfatı	45,657	115,417
Dəyersizləşmə üzrə ehtiyat	(103,027)	(145,327)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	<u>1,479,987</u>	<u>1,277,501</u>

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

6. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (DAVAMI)

Aşağıda dəyərsizləşmiş kreditlər üçün ehtiyatın hərəkəti təqdim olunur:

	2020	2019
İlin əvvəlinə kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	145,327	85,129
İl ərzində (bərpa olunan)/artan dəyərsizləşmə ehtiyatı	(42,300)	60,198
İlin sonuna dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə ehtiyat	103,027	145,327

31 dekabr 2020-ci və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə dəyərsizləşmə vəziyyəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

2020				
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	1,475,389	-	-	1,475,389
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	-	17,704	-	17,704
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş (ümumi məbləğ)	-	-	89,921	89,921
Cəmi	1,475,389	17,704	89,921	1,583,014
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(4,192)	(8,914)	(89,921)	(103,027))
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,471,197	8,790	-	1,479,987

2019				
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	1,273,711	-	-	1,273,711
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	-	11,623	-	11,623
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş (ümumi məbləğ)	-	-	137,494	137,494
Cəmi	1,273,711	11,623	137,494	1,422,828
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(1,908)	(5,925)	(137,494)	(145,327)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	1,271,803	5,698	-	1,277,501

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

6. VERİLMİŞ KREDİTLƏR (DAVAMI)

	2020						
	Mərhələ 1		Mərhələ 2		Mərhələ 3		Cəmi
	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş							
İri müştərilər	574,959	45,657	-	-	-	-	620,616
Orta həcmli müştərilər	648,647	-	-	-	-	-	648,647
Kiçik həcmli müştərilər	206,126	-	-	-	-	-	206,126
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	1,429,732	45,657	-	-	-	-	1,475,389
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş							
ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	-	-	17,704	-	-	-	17,704
ödənişin 91 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-	-
ödənişin 181 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-	-
ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	-	-	17,704	-	-	-	17,704
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş (ümumi məbləğ)							
ödənişin 91 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	47,566	-	47,566
ödənişin 181 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	27,324	-	27,324
ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	-	-	-	15,031	-	15,031
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş (ümumi məbləğ)	-	-	-	-	89,921	-	89,921
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(4,192)	-	(8,914)	-	(89,921)	-	(103,027)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,425,540	45,657	8,790	-	-	-	1,479,987

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

6. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (DAVAMI)

	2019						
	Mərhələ 1		Mərhələ 2		Mərhələ 3		Cəmi
	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	
Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş							
İri müştərilər	632,609	114,179	-	-	-	-	746,788
Orta həcmli müştərilər	223,310	-	-	-	-	-	223,310
Kiçik həcmli müştərilər	303,613	-	-	-	-	-	303,613
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	1,159,532	114,179	-	-	-	-	1,273,711
Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş							
ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	-	-	11,623	-	-	-	11,623
ödənişin 91 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-	-
ödənişin 181 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-	-
ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-	-
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	-	-	11,623	-	-	-	11,623
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş (ümumi məbləğ)							
ödənişin 91 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	88,709		88,709
ödənişin 181 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	5,650		5,650
ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	-	-	-	41,897	1,238	43,135
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş (ümumi məbləğ)	-	-	-	-	136,256	1,238	137,494
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(1,908)		(5,925)		(136,256)	(1,238)	(145,327)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,157,624	114,179	5,698	-	-	-	1,277,501

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

6. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR (DAVAMI)

31 dekabr 2020-ci və 31 dekabr 2019-cu il tarixinə fiziki şəxslərə verilmiş kreditlərin girov təminatı haqqında məlumat aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2020		
	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	Cəmi
Təminatsız	1,255,971	-	1,255,971
Kredit təminatları:			
Təminatlı	178,359	-	178,359
Daşınmaz əmlak	-	45,657	45,657
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,434,330	45,657	1,479,987

	2019		
	İstehlak kreditləri	Kənd təsərrüfatı	Cəmi
Təminatsız	652,809	-	652,809
Kredit təminatları:			
Təminatlı	508,489	-	508,489
Daşınmaz əmlak	2,024	114,179	116,203
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər	1,163,322	114,179	1,277,501

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

7. TORPAQ, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

	Mebel və ofis ləvazimatları	Kompyuter və Rəbitə avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Cəmi
<i>İlkin dəyər</i>				
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	27,920	22,044	119,396	169,360
Əlavələr	-	354	-	354
Silinmələr	(408)	(7)	-	(415)
Yığılmış köhnəlmə	(18,524)	(13,683)	(32,670)	(64,877)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	8,988	8,708	86,726	104,422
Əlavələr	-	500	-	500
Silinmələr	(479)	(647)	(79,575)	(80,701)
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	8,509	8,561	7,151	24,221
<i>Köhnəlmə</i>				
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(18,524)	(13,683)	(32,670)	(64,877)
İl ərzində köhnəlmə	(2,346)	(2,155)	(17,346)	(21,847)
Silinmə	97	1	-	98
Yığılmış köhnəlmə	18,524	13,683	32,670	64,877
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(2,249)	(2,154)	(17,346)	(21,749)
İl ərzində köhnəlmə	(2,230)	(2,196)	(4,481)	(8,907)
Silinmə	223	263	18,966	19,452
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	(4,256)	(4,087)	(2,861)	(11,204)
<i>Qalıq dəyər:</i>				
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	6,739	6,554	69,380	82,673
31 dekabr 2020-ci il tarixinə	4,253	4,474	4,290	13,017

8. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

<i>İlkin dəyər</i>	
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	17,601
Əlavələr	767
Yığılmış amortizasiya	(4,837)
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	13,531
Əlavələr	767
Silinmələr	-
31 dekabr 2020-cı il tarixinə	14,298
<i>Amortizasiya</i>	
31 dekabr 2018-ci il tarixinə	(4,837)
Əlavələr	(1,626)
Silinmə	4,837
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	(1,626)
İl ərzində köhnəlmə	(1,708)
Silinmə	-
31 dekabr 2020-cı il tarixinə	(3,334)
<i>Qalıq dəyər:</i>	
31 dekabr 2019-cu il tarixinə	11,905
31 dekabr 2020-cı il tarixinə	10,964

“AZMİKROINVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

9. DİGƏR AKTİVLƏR

	2020	2019
Ödənilmiş avanslar	2,168	72
Digər	930	-
Cəmi digər aktivlər	3,098	72

10. BANKLAR VƏ DİGƏR MALİYYƏ İNSTİTUTLARINA BORCLAR

	2020	2019
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi (10.1)	53,117	104,347
Azərbaycan Mərkəzi Bankı (10.2)	36,411	36,411
Cəmi banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	89,528	140,758

10.1 05 Sentyabr 2016 və 21 noyabr 2016-cı il tarixlərində Təşkilatla Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Kənd Təsərrüfatı Layihələri və Kreditlərinin İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Xidməti arasında kənd təsərrüfatının maliyyələşdirilməsi məqsədilə 200,000 AZN və 600,000 AZN həcmində kredit xəttlərinin açılmasına dair müqavilələr imzalanmışdır. Kreditlərin qaytarma müddəti 19 sentyabr 2021 və 19 dekabr 2021-ci il tarixlərinə qədərdir və kreditin verildiyi tarixdən ilk 2 illik dövrü güzəşt müddəti müəyyən edilib və bu müddət ərzində əsas borc məbləğinin qaytarılması ilə bağlı hər hansı bir ödəniş həyata keçirilmir. Bu müqavilələrə əsasən Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən Təşkilata illik 2.0% faiz dərəcəsilə kredit vəsaitləri təqdim edilmişdir. Kənd Təsərrüfatı kreditləri üzrə Dövlət Agentliyindən borc götürülmüş vəsaitlər üzrə Təşkilatın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

10.2 05 İyul 2019-cu il tarixində Təşkilat ilə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı arasında 46,167 AZN məbləğində, qaytarma müddəti 05 İyul 2024-cü il tarixinədək olan kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Bu vəsaitlər illik faiz dərəcəsi 0,1% olmaqla Təşkilata təqdim edilmişdir. Kreditin verildiyi tarixdən ilk 1 illik dövrü güzəşt müddəti müəyyən edilib və bu müddət ərzində hər hansı bir ödəniş həyata keçirilmir.

11. CARİ MƏNFƏƏT VERGİSİ ÖHDƏLİYİ

	2020	2019
İlin əvvəlinə qalıq	14,459	(6,747)
Cari mənfəət vergisi xərci (qeyd 18)	30,597	27,802
İl ərzində ödənilmiş mənfəət vergisi	(35,325)	(6,596)
İlin sonuna qalıq	9,731	14,459

12. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	2020	2019
Ödənilməkdə olan məbləğlər	4,520	2,630
Cəmi digər öhdəliklər	4,520	2,630

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

13. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

16 iyun 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən Bank olmayan Kredit Təşkilatların Prudensial Tənzimlənməsinə dair qaydalar təsdiq edilmişdir. Qaydalara əsasən, bank olmayan kredit təşkilatları yaradılarkən nizamnamə kapitalı, sonrakı dövrlərdə isə məcmu kapitalı 300,000 manatdan aşağı olmamalıdır və Təşkilat bu tələbi tam yerinə yetirir.

Təşkilatın girov əmanəti qəbul etməyən bank olmayan kredit təşkilatı olaraq qanunvericilikdə nəzərdə tutulan icbari ehtiyat yaratmaq öhdəliyi yoxdur. MHBS əsasında mövcud risklərin qarşısının alınması məqsədilə Təşkilatın müştərilərə verilmiş kreditləri üzrə yaradılmış əlavə ehtiyat xərcləri yerli qanunvericilikdə könüllülük prinsipinə əsaslandığı və vergi orqanları tərəfindən xərc olaraq tanınmadığı üçün Təşkilat yerli muhasibat uçotu qaydalarına əsasən MHBS əsasında yaranan xalis mənfəətdən daha çox mənfəət əldə etmiş və həmin xalis mənfəətə uyğun olaraq dividend elan etmişdir.

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 100 AZN (2019: 100 AZN) olan 15,000 tam ödənilmiş paydan ibarətdir.

Təşkilatın nizamnamə kapitalı aşağıdakı şəxslərə məxsusdur::

	2020	2019	2020	2019
	%	%	AZN	AZN
Əhmədzadə İlqar Müsfiq oğlu	100	100	1,500,000	1,500,000
	100	100	1,500,000	1,500,000

14. FAİZ GƏLİRLƏRİ VƏ FAİZ XƏRCLƏRİ

	2020	2019
Faiz gəliri	265,597	273,052
Haqq və komissiya gəlirləri	43,196	23,068
Digər gəlir	9,423	2,421
Cəmi faiz gəlirləri	318,216	298,541
Maliyyə təşkilatlarından alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	(1,651)	(8,707)
Xalis faiz gəlirləri	316,565	289,834

15. HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

	2020	2019
Haqq və komissiya xərcləri	(255)	(1,397)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(255)	(1,397)

16. XALIS DİGƏR GƏLİRLƏR

	2020	2019
Digər gəlirlər	707	2,625
Əsas vəsaitlərin satışından əldə olunan gəlir/ (zərər)	281	(317)
Cəmi xalis digər gəlirlər	988	2,308

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

17. İNZİBATİ VƏ DİGƏR ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	2020	2019
İşçilərə sərf olunan xərclər	94,442	62,146
İcarə xərcləri	20,930	27,907
Program təminatına xidmət xərci	11,328	11,461
Köhnəlmə və amortizasiya xərci	10,614	23,473
Xeyriyyə məqsədli xərclər	6,000	-
Üzvlük haqları	5,481	16,703
Pəşəkar xidmətlər	4,130	6,351
Ödəniş sisteminin istismar xərcləri	3,369	-
Kommunal xərclər	2,145	2,512
Mühafizə xərcləri	2,025	2,025
Rəbitə xərcləri	1,986	1,380
Bank xərcləri	1,752	2,663
Ofis ləvazimatları	808	989
Sığorta xərcləri	360	424
Hüquq məsrəfləri və məhkəmə xərcləri	238	246
Reklam xərcləri	179	179
Mənfəət vergisi istisna olmaqla, digər vergilər	109	670
Təmir xərcləri	-	69
Digər xərclər	781	173
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	166,677	159,371

18. VERGİLƏR

Mənfəət vergisi üzrə ehtiyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
Cari mənfəət vergisi xərci (qeyd 11)	(30,597)	(27,802)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi üzrə (xərc)/ gəlir	(9,753)	12,231
Cəmi mənfəət vergisi	(40,350)	(15,571)

Vergi qanunvericiliyinə görə il üzrə Təşkilatların mənfəətinə 20% dərəcəsində mənfəət vergisi hesablanır.

	2020	2019
Vergidən əvvəlki mənfəət	192,921	71,176
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 20% dərəcə ilə hesablanmalı olan vergi krediti	38,584	14,235
Mənfəətdən çıxılmayan (xərclərin)/gəlirlərin effekti	(7,987)	13,567
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	30,597	27,802

Təşkilat, vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarından fərqlənə bilər.

31 dekabr 2020-ci və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərində bitən illər üzrə vergi bazasına təsir edən müvəqqəti fərqlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2020	2019
İlin əvvəlinə	34,802	22,571
İl üzrə dəyişikliklər	(9,753)	12,231
İlin sonuna	25,049	34,802

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

18. VERGİLƏR (DAVAMI)

Aşağıda təxirə salınmış verginin təhlili təqdim olunub:

	2020	2019
Müştərilərə verilmiş kreditlər	119,092	163,656
Əsas vəsaitlər	1,407	6,267
Qeyri-maddi aktivlər	616	-
Digər aktivlər	-	2,496
Digər öhdəliklər	4,130	2,500
	125,245	174,919
Yerli vergi dərəcə	20%	20%
Təxirə salınmış vergi aktiv	25,049	34,984
Qeyri-maddi aktivlər	-	(911)
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	-	(911)
Yerli vergi dərəcə	20%	20%
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	-	(182)
Xalis təxirə salınmış vergi	25,049	34,802

19. ÖHDƏLİKLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Əməliyyat icarəsi öhdəlikləri

Təşkilatın 31 dekabr 2020-ci il tarixinə mühüm icarə öhdəlikləri olmamışdır (2019: sıfır).

Kapital yatırımları üzrə öhdəliklər

Təşkilatın 31 Dekabr 2020-ci il tarixinə kapital yatırımları üzrə öhdəlikləri olmamışdır (2019: sıfır).

Şərti öhdəliklər

Təşkilatın 31 dekabr 2020-ci il tarixinə 100,000 AZN məbləğində "İqtisadi İmkanlar Kredit İttifaqı" MMC-yə istifadə olunmamış kredit xətti mövcuddur. (2019: sıfır)

Biznes və tənzimləyici mühit

Azərbaycan Respublikasının kommersiya qanunvericiliyi, o cümlədən vergi qanunvericiliyi birdən çox şərh etməyə imkan verə bilər. Bundan əlavə, vergi orqanlarının iş fəaliyyəti ilə bağlı ixtiyari qərar vermə riski var.

Təşkilatın rəhbərliyi tərəfindən verilən qərarlarla, vergi qanunvericiliyi tələbləri arasında uyğunsuzluq aşkarlandığında, vergi orqanları cərimə tətbiq edə bilərlər. Ümumiyyətlə, vergi ödəyiciləri audit ilindən üç il əvvəlki dövr üzrə vergi auditinə cəlb olunurlar. Bununla yanaşı, tamamlanmış vergi yoxlamalarının nəticələri yüksək səviyyəli vergi müfəttişləri tərəfindən nəzərdən keçirildikdən sonra əlavə vergi yoxlamaları təyin olunması ehtimalı istisna edilmir. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2020-ci tarixində bitmiş il üzrə bütün qanunvericilik vergi hesabatlarına düzgün tətbiq olunub və Təşkilatın vergi və valyuta mövqeləri davam etdiriləcəkdir.

Təşkilatın maliyyə vəziyyəti Azərbaycanda gedən inkişaf meyllərindən təsirlənməyə davam edəcəkdir. Təşkilat, onun fəaliyyətinə aid olan bu ehtimalların Azərbaycan Respublikasında oxşar müəssisələrdən daha əhəmiyyətli olduğuna inanmır.

Hazırkı maliyyə hesabatları bu qeyri-müəyyənliklərin gələcəkdə aydınlaşdırılmasından yarana biləcək hər hansı düzəlişləri nəzərdə tutmur. Bu cür düzəlişlər, əgər varsa, tanındıqları və qiymətləndirilə biləcəyi dövrdə bildiriləcəkdir.

“AZMİKROINVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

19. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər ümumi nəzarət altında olduqda və ya bir tərəfin digər tərəfə nəzarət edə biləcəyi və ya maliyyə və əməliyyat qərarlarında digər tərəfə əhəmiyyətli təsiri və ya birgə nəzarət edə biləcəyi təqdirdə əlaqəli tərəf hesab olunur. Hər bir əlaqəli tərəf münasibətini nəzərdən keçirərkən diqqət yalnız bu əlaqənin hüquqi formasına deyil, əlaqənin mahiyyətinə yönəlib.

	2020	2019
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,479,987	1,277,501
Babayev Qasım Aftandil oğlu	25,368	30,602
Müzəfərli Fuad Azad oğlu	220	-
Şirəliyev Sənan Sadıx oğlu	5,291	-
Əhmədzadə İlqar Müşfiq oğlu	175,056	-
Hüseynov Vüsal Zahid oğlu	-	3,012
Faiz gəliri	265,597	273,052
Babayev Qasım Aftandil oğlu	5,957	6,110
Müzəfərli Fuad Azad oğlu	216	-
Şirəliyev Sənan Sadıx oğlu	1,811	-
Əhmədzadə İlqar Müşfiq oğlu	5,098	-
Hüseynov Vüsal Zahid oğlu	-	13
Haqq və komissiya gəlirləri	43,196	23,068
Babayev Qasım Aftandil oğlu	102	102
Müzəfərli Fuad Azad oğlu	15	-
Şirəliyev Sənan Sadıx oğlu	133	-
Əhmədzadə İlqar Müşfiq oğlu	1,537	-
Hüseynov Vüsal Zahid oğlu	-	37

Rəhbərlik ilə əməliyyatlar

İl ərzində Əsas idarəedici heyət üzvlərinə ödənilmiş kompensasiyalar aşağıda göstərilmişdir. Əsas idarəedici heyətə İdarə heyətinin üzvləri daxildir.

	2020	2019
Əmək haqqı	30,445	22,021
Cəmi	30,445	22,021

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Təşkilat daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Təşkilat kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Təşkilatın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Təşkilatın Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənmiş Kredit Siyasətinə uyğun olaraq mümkün kredit risklərinin diversifikasiyasını və azaldılmasını təmin etmək üçün kredit portfeli üzrə bəzi limitlər müəyyən edilmişdir.

Bu limitlər aşağıda göstərilir:

1. Biznes və istehlak kreditləri portfeli üzrə limitlər;
2. İqtisadi sektorlar üzrə limitlər;
3. Regionlar üzrə limitlər;
4. Konsentrasiya limitləri; və
5. Təminatın növü üzrə limitlər

Müşahidə Şurası hər rüb limitləri müəyyən edir və onları nəzərdən keçirir. Bazar şəraitində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə həmin limitlərə yenidən baxıla bilər. Limitlərin dəyişməsi ilə bağlı təklif əvvəlcə Rəhbərlik, sonra isə Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənir. Rəhbərlik müntəzəm olaraq bütün limitlərə riayət edilməsinə nəzarət edir və bəzi limitlər (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlar qrupuna verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) hər hansı yeni kreditin verilməsindən əvvəl yoxlanılır. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə Təşkilatları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir.

Kredit risklərinin idarə edilməsi Təşkilatın əməliyyatlarının tərkib hissəsidir. Risklərin idarə edilməsi funksiyası kreditlərin verilməsi və təsdiqlənməsindən onun geri qaytarılmasınadək baş verən kredit prosesinin bütün mərhələlərini əhatə edir.

ARMB-nin müəyyən etdiyi Risklərin İdarə Edilməsi Standartları və Prosedurlarına əsasən risklərin idarə edilməsi prosesinə onların müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi yolu ilə risklərə nəzarət edilməsi və azaldılması, bu cür risklərlə bağlı hesabatların hazırlanması (məsələn, Rəhbərlik, komitələr və risklərin idarə edilməsi üzrə mütəxəssislər tərəfindən) və Rəhbərlik tərəfindən risk limitlərinin qəbul edilməsi aid edilir.

Risklərin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədləri aşağıda göstərilir. ARMB-nin müəyyən etdiyi Risklərin İdarə Edilməsi Standartlarına görə risklərin idarə edilməsi infrastrukturunu və bankların üzvləşdiyi risklər kənar mütəxəssis və ya auditor tərəfindən ən azı ildə bir dəfə qiymətləndirilməlidir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi.

Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Təşkilatın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri hər bir biznes vahidi üzrə Təşkilatın Rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənmiş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

21. MALİYYƏ RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ (DAVAMI)

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər

Kreditlərin verilməsindən əvvəl Təşkilat, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərində, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır.

Kreditlər üzrə monitoring borcalan üzrə Təşkilatın daxili risk reytingini nəzərə alaraq, kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır. Kreditin ödəmə vaxtı keçdikdə, Kredit Müqaviləsinin müddətlərində və şərtlərində, Kredit Sazişində, Girov Müqaviləsində və Azərbaycan Respublikası qanunları və Mülki Məcəlləsində göstərilən vasitələrin köməyi ilə yığılacaq. Ödənişlərin vaxtı gecikdirildiyi halda, Kredit işçisi yaranan vəziyyəti hərtərəfli təhlil edəcək və həmin vəziyyətin qarşısını dərhal almaq üçün borc alanla əlaqə saxlanılacaqdır. Problemin təbiətini və onun həll olunmasında istifadə olunan yolları müəyyənləşdirmək üçün hesabat hazırlayır.

Gecikdirilmiş ödənişlər haqqında hesabat onun baxılması, nəzərdən keçirilməsi və kredit işçisi tərəfindən islahedici tədbirlərin görülməsi haqda təlimatların hazırlanması üçün Təşkilatın Kredit Komitəsinə göndərilir. Kredit Komitəsinə krediti hər ay nəzərdən keçirir digər əlavə tədbirləri müzakirə edir. Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay aparıldığına görə, bu Təşkilata borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir.

Təşkilat 5,000 AZN məbləğindən yuxarı olan kreditlər üçün girov (daşınmaz əmlak, əsas vəsaitlər, dövrüyyədə olan mallar, qiymətli kağızlar və s.) təminatının alınmasını nəzərdə tutur. Girovun qiymətləndirilməsi kredit mütəxəssisləri tərəfindən aparılır.

Bazar riski

Təşkilat bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta (b) faiz dərəcəsi və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Bazar risklərinin idarə edilməsində Təşkilatın məqsədi valyuta məzənnələri və faiz dərəcələrindəki mənfi dəyişikliklərə görə Təşkilatın məruz qala biləcək açıq bazar mövqeləri üzrə mümkün zərər məbləğlərinin məhdudlaşdırılması və azaldılmasından ibarətdir. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Bu limitlər ARMB-nin Açıq Valyuta Mövqeyi Limitlərinin Müəyyən Edilməsi və tənzimlənməsi Qaydalarına uyğun olaraq müəyyən edilir. Təşkilatın hər-hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Təşkilatın məcmu kapitalının 10.0 faizindən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 15.0 faizindən artıq olmamalıdır. Təşkilat, ehtiyac yarandıqda ARMB-nin müəyyən etdiyi limitlərdən daha sərt limitlər müəyyən edə bilər.

Xarici valyuta riski

Təşkilat Azərbaycan manatına qarşı xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. Rəhbərlik hər bir valyuta üzrə və ümumilikdə risklərin səviyyəsi ilə əlaqədar günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir. Təşkilat spekulyativ fəaliyyət və ya hecinq məqsədləri üçün hər hansı derivativ alətlərlə əməliyyat aparmır. Bu cür alətlər Azərbaycan Respublikasında geniş yayılmamışdır.

Faiz dərəcəsi riski

Təşkilat bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları, həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir.

“AZMİKROİNVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

21. MALİYYƏ RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ (DAVAMI)

Faiz dərəcəsi riski (davamı)

Bu cədvəldə Təşkilatın cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

2020						
	Tələb edilən və ya 1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	12 ay-5 il ərzində	Gecikdirilmiş Cəmi	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalenti	85,145	-	-	-	-	85,145
Müştərilərə verilmiş kreditlər	312,324	321,316	382,925	463,422	-	1,479,987
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən aktivlər	397,469	321,316	382,925	463,422	-	1,565,132
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	-	-	(53,117)	(36,411)	-	(89,528)
Digər öhdəliklər	(4,520)	-	-	-	-	(4,520)
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər	(4,520)	-	(53,117)	(36,411)	-	(94,048)
Xalis faiz həssaslığı interval	392,949	321,316	329,808	427,011	-	-
Yığılmış likvidlik aralığı	392,949	714,265	1,044,073	1,471,084	1,471,084	-
2019						
	Tələb edilən və ya 1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	12 ay-5 il ərzində	Gecikdirilmiş Cəmi	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalenti	211,804	-	-	-	-	211,804
Müştərilərə verilmiş kreditlər	43,024	227,302	272,757	728,720	5,698	1,277,501
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən aktivlər	254,828	227,302	272,757	728,720	5,698	1,489,305
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	(5,142)	(25,701)	(38,122)	(71,793)	-	(140,758)
Digər öhdəliklər	(2,630)	-	-	-	-	(2,630)
Cəmi sabit faiz gəliri gətirən öhdəliklər	(7,772)	(25,701)	(38,122)	(71,793)	-	(143,388)
Xalis faiz həssaslığı interval	247,056	201,601	234,635	656,927	5,698	-
Yığılmış likvidlik aralığı	247,056	448,657	683,292	1,340,219	1,345,917	-

“AZMİKROINVEST” BOKT MMC
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR (DAVAMI)
31 DEKABR 2020-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə ifadə olunmuşdur)

21. MALİYYƏ RİSKLƏRİN İDARƏ EDİLMƏSİ (DAVAMI)

Faiz dərəcəsi riski (davamı)

Həssaslıq təhlili apararkən Təşkilat aşağıdakı mülahizələri irəli sürür:

- Həssaslıq təhlili Təşkilatın bu açıqlamaları növbəti dəfə təqdim edəcəyi dövrə qədər müddət ərzində baş verə biləcək bütün dəyişiklikləri əks etdirir. Açıqlamaların növbəti təqdim olunma dövrü adətən növbəti illik hesabat dövrü ilə üst-üstə düşür.

Təşkilat bütün mümkün dəyişikliklərin deyil, yalnız müvafiq risk dəyişənində mümkün ola biləcək dəyişikliklərin limitləri çərçivəsində təsirini açıqlayır.

Təşkilat, AZN ilə ifadə edilmiş dəyişkən faizli aktiv və ya öhdəliklərə malik olmadığına görə onun mənfəəti AZN üzrə faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə məruz qalmır.

Valyuta məzənnələrindəki bu cür dəyişikliklərin Təşkilatın mənfəət və ya zərərinə təsirindən başqa, kapitala hər hansı təsiri yoxdur. Yuxarıda qeyd edilən risklər, yalnız Təşkilatın funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan pul qalıqları üçün hesablanmışdır.

Digər risk konsentrasiyaları

Rəhbərlik, verilmiş kreditlərin ümumi məbləği xalis aktivlərin 10%-dən yuxarı olan borcalanlar haqqında məlumatları əks etdirən hesabatlara əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və bu cür məlumatları açıqlayır. 31 dekabr 2020-ci və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərində Təşkilatın əhəmiyyətli risk konsentrasiyaları olmamışdır.

Likvidlik riski

Likvidlik riski Təşkilatın maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Təşkilatın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Buraya borc vəsaitlərinin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və faktiki olaraq ödəmə vaxtı çatmış maliyyə alətləri ilə üzrə digər maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması aiddir. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Təşkilatın Rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu maliyyə Təşkilatlarının idarə olunması üçün əsas amillərdir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Təşkilat aktiv/öhdəliklərin idarə edilməsi prosesinin bir hissəsi kimi bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə hər gün nəzarət edir. Borc alınmış vəsaitlərin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və həmçinin normal və gərgin vəziyyətdə vəsaitlərin ödənilməsinə təmin etmək üçün Rəhbərlik və Müşahidə Şurası banklararası və digər borc vəsaitlərinin minimum səviyyəsi üzrə və ödəmə müddəti başa çatan vəsaitlərin minimum səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir. Onlar, həmçinin öhdəlik bazasının diversifikasiya riski üzrə parametrlər müəyyən edir. Təşkilatın likvidlik siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- Pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və müxtəlif vaxt çərçivələrində likvidliyin təmin edilməsi üçün lazımı likvid aktivlərin səviyyəsinin saxlanması;
- Təşkilatın strateji məqsədlərinə uyğun maliyyə planının hazırlanması;
- Müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrinin saxlanması və beləliklə, Təşkilatın ölkədaxili və xarici mənbələrdən borc almaq imkanlarının artırılması;
- Yüksək likvidli və yüksək keyfiyyətli aktivlərin saxlanması;
- Məhsul bazasının vaxt çərçivələrində mövcud maliyyələşdirmə mənbələrinə uyğunlaşdırılması;
- Aktiv və öhdəliklər strukturunun vaxt çərçivələrində daimi monitorinqi.

Təşkilat aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	2020		2019	
	+1	-1	+1	-1
Maliyyə aktivləri	15,651	(15,651)	14,893	(14,893)
Maliyyə öhdəlikləri	(940)	940	(1,434)	1,434
Vergidən əvvəl mənfəətə xalis təsir	14,711	(14,711)	13,459	(13,459)

22. KAPITALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kapitalın idarə olunmasında Təşkilatın məqsədi ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və kapitalın adekvatlıq əmsalının 20% həcmində saxlanması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir. Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat 2020-ci və 2019-cu illər ərzində yerli qanunvericiliyə uyğun hesablanmış kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət etmişdir. ARMB-nin məcmu kapital adekvatlığı əmsallarının hesablanması məqsədilə, 31 dekabr 2020-ci və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərinə Təşkilatın məcmu kapitalı uyğun olaraq 1,477,468 AZN və 1,414,203 AZN təşkil edir.

Rəhbərlik, borc verənlər tərəfindən tətbiq edilmiş xüsusi maliyyə şərtlərinə riayət edilməsi məqsədilə aparılan təhlil çərçivəsində kapitalın strukturunu müntəzəm olaraq təhlil edərək, maliyyə hesabatlarının digər komponentləri ilə bağlı kapital və onun strukturu üzrə riskləri nəzərdən keçirir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat 2020-ci və 2019-cu illər ərzində kapitalın məbləği ilə bağlı bütün icbari tələblərə riayət etmişdir.

23. HESABAT TARİXİNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

8 yanvar 2021-ci ildə Təşkilat, 2020-ci il üzrə qazanılan xalis mənfəətə görə 113,600 AZN məbləğində dividend elan etdi.